

Araştırma Makalesi

**G-7 Ülkeleri ve Türkiye'nin Dış Borçlarının Sürdürülebilirliğinin
Değerlendirilmesi**

*Assessment of The Sustainability of the External Debt of the G-7 Countries and
Türkiye*

Niyazi GÜMÜŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Milli Savunma Üniversitesi

Kara Harp Okulu Dekanlığı

gumusniyazi@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3928-6937>

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
06.10.2025	11.03.2026

Öz

Günümüzde küreselleşen piyasalarda uluslararası ticari ve finansal ilişkiler gelişmekte, buna bağlı olarak da kamu ve özel sektör kuruluşları ihtiyaçları olan kredileri iç veya dış piyasalardan temin etme yollarını aramaktadır. Ülkeler, faaliyetlerini gerçekleştirirken ihtiyacı olan kaynağı iç piyasalardan temin edemediklerinde dış borçlanmaya başvurmaktadır. Bu durum ise ülkelerin dış borçlarının artmasına neden olmaktadır. Son zamanlarda dış borç sorunu sadece gelişmekte olan ülkelerin değil, gelişmiş ülkelerin de önemli sorunlarından birisi haline gelmiş bulunmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan ve gelişmiş ülkeler kategorisine yükselmek için çabalayan Türkiye'nin dış borçları G-7 ülkeleri ile karşılaştırılarak Türkiye'nin borçluluk durumunun bu ülkelere göre değerlendirilmesini yapmaktır. Bu kapsamda, öncelikle ülkelerin borçluluk durumunu belirleyen toplam dış borçların Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya oranı, toplam dış borçların ihracata oranı ve uluslararası rezervlerin toplam dış borçlara oranı rasyolarına göre ülkelerin borçluluk durumu değerlendirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca, eldeki verilere göre panel veri analizi de yapılarak, ülkelerin dış borçlarının sürdürülebilirliği araştırılmıştır. Yapılan araştırmada, Dünya Bankası'nın belirlemiş olduğu kriterlere göre Türkiye'nin G-7 ülkelerine göre iyi konumda olduğu, G-7 ülkelerinin dış borç yükünün artmaya devam ettiği, ülkelerin borçlarını azaltmak için ihracatı teşvik edici politikalar izlemesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu çalışma, G-7 ülkeleri ile Türkiye'nin dış borçlarının rasyolara ve panel veri analizine göre değerlendirilerek karşılaştırılması yapılmasından dolayı olup özgün değer taşımakta olup literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dış borçlar, dış borçların sürdürülebilirliği, dış borç rasyoları, borçluluk,

Jel Kodları: H63, C40, E60.

Abstract

In today's globalization of markets, international commercial and financial relations are developing and as a result, public and private sector institutions are seeking ways to obtain the loans they need from domestic or foreign markets. The countries resort to external borrowing when they cannot obtain the resources they need from domestic markets to carry out their activities. This situation causes countries' external debts to increase. Currently,

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Gümüş, N., 2026, G-7 Ülkeleri Ve Türkiye'nin Dış Borçlarının Sürdürülebilirliğinin Değerlendirilmesi, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 61(1), 902-924.

the issue of external debt has become a significant problem not only for developing countries but also for developed countries.

The purpose of this study is to assess Turkey's debt situation in comparison to G-7 countries by comparing the external debts of Turkey, which is among the developing countries and striving to reach the category of developed countries. Within this perspective, the indebtedness of countries has been analysed primarily based on the ratios of total external debt to Gross Domestic Product, total external debt to exports, and international reserves to total external debt. In addition, based on the available data, panel data analysis was also conducted to investigate the sustainability of countries' external debt. The research concluded that, according to the criteria determined by the World Bank, Turkey is in a better position than the G-7 countries, that the external debt burden of the G-7 countries continues to increase, and that countries need to implement policies that encourage exports in order to reduce their debts. This study is original in that it evaluates and compares the external debt of the G-7 countries and Turkey according to ratios and panel data analysis, and is therefore believed to contribute to the literature.

Keywords: External debt, sustainability of external debt, external debt ratios, indebtedness,

Jel Codes: H63, C40, E60.

Giriş

Modern devlet anlayışına göre devletlerin faaliyet alanları genişlemektedir. Devletler, işlevlerini yerine getirebilmek için vergi, resim, harç ve cezalar gibi farklı kalemlerden gelirler elde etmekte, bu gelirleri ile faaliyetlerini yerine getirmeye çalışmaktadır. Devletlerin gelirlerinin harcamalarına yetmediği durumlarda ise çeşitli şekillerde iç veya dış piyasalardan borçlanma yoluna gitmektedirler. Bazen de doğal afetler, savaşlar, küresel krizler ve salgınlar gibi beklenmedik durumlarda ek kaynağa ihtiyaç duyulmakta, devlet olanaklarının ek kaynağın temininde yetersiz kalması durumunda iç veya dış piyasalardan kaynak temini yoluna gidilmektedir (Akdoğan, 2013, s. 458). Borçlanmada önceliğin iç piyasalara verilmesine rağmen, bazen gerekli kaynağın iç piyasalardan temin edilememesi veya dış piyasalardan daha uygun şartlarda kredi temin edilebilmesi durumunda dış piyasalara da yönelinmektedir. Genellikle gelişmiş ülkeler iç piyasalardan borçlanma yoluyla kolay kaynak bulma imkanına sahipken, gelişmemiş veya gelişmekte olan ülkeler bu ülkelerde tasarrufların düşük olması nedeniyle iç piyasalarda yeterli kaynak bulamadığından dolayı dış piyasalara yönelmek durumunda kalmaktadırlar.

Ülkelerin borçluluk durumları farklılık arz etmesine rağmen, gelişmiş ülkelerinin kamu borçlarının ve dış borçlarının Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya (GSYİH) oranının gelişmekte olan ülkelere (GOÜ) oranla daha yüksek seviyelerde olduğu görülmektedir. Gelişmiş ülkelerin başında ise Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya ve Japonya'nın oluşturduğu G-7 ülkeleri yer almaktadır.

Ekonomik açıdan önemli bir güce sahip olan G-7 ülkelerinin almış olduğu kararların yasal bağlayıcılığı olmasa da, siyasi ve ekonomik açıdan güçlü olan bu ülkelerin küresel gündemin belirlenmesinde rolü büyüktür (Yandık, 2023). G-7 ülkelerinin aynı zamanda dünyanın en borçlu ülkeleri olduğu (Gökpinar, Kovancılar, 2021, s. 480), 2023 yılında G-7 Ülkelerinin toplam dış borçlarının 60.514 milyar dolara ulaştığı görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı Türkiye'nin dış borçlarının G-7 ülkeleri ile karşılaştırılarak ülkemizin borçluluk durumu hakkında fikir edinmek ve G-7 ülkeleri ile Türkiye'nin dış borçların sürdürülebilirliğini araştırmaktır. Türkiye'nin dış borçlarının sürdürülebilirliği hakkında çok sayıda çalışma olmasına rağmen, Dünya Bankası'nın belirlediği kriterlere göre Türkiye'nin dış borçlarının G-7 ülkeleri ile karşılaştırılmasının yapıldığı bir çalışma olmasından dolayı konu önem arz etmekte olup özgün değere sahiptir. Ayrıca çalışmada, gelişmekte olan ülkelerin üst grubunda yer alan ve gelişmiş ülkelerin arasına katılabilme mücadelesi veren Türkiye'nin borçluluk durumunun G-7 ülkeleri ile kıyaslanması bir üst klasmana yükselmeye gayret eden Türkiye'nin gelişmiş ülkelerle değerlendirilmesi yapılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında konunun önemli olduğu ve literatüre katkı sunacağı düşünülmektedir.

Ülkelerin borçluluk durumu çeşitli yöntemlerle araştırılmakta ve farklı sonuçlara ulaşılabilmektedir. Bu makalede, ülkelerin borçluluk durumunun değerlendirilmesi amacıyla toplam dış borçların GSYİH'ya oranı, toplam dış borçların ihracata oranı, toplam dış borçların uluslararası rezervlere oranı ve ülkelerin ihracat ve ithalat verilerine göre cari işlemler dengesi hesabının durumu incelenerek borçluluk durumu ve dış borçların sürdürülebilirliği araştırılmıştır. Çünkü bu rasyolar ülkelerin borçluluk durumu ve dış

borçların sürdürülebilirliği açısından önemli belirleyicilerdendir. Ülkeleri dış borçlanmaya sevk eden nedenlerden birisi de cari işlemler hesabının açık vermesidir. Cari işlemler hesabı açık veren ülkeler bu açığı kapatamadıklarında dış kaynaklara başvurmak durumunda kalabilmektedir. O nedenle bu çalışmada ülkeler cari işlemler hesabına göre de değerlendirilmektedir. Ayrıca panel veri analizi ile de rasyolar değerlendirilerek ülkelerin dış borçlarının sürdürülebilirliği konusunda görüş bildirilmeye çalışılmıştır. Türkiye'nin ve G-7 ülkelerinin dış borçlarının yukarıda belirtilen kriterlere göre değerlendirildiği bu çalışmanın literatüre ve bu alana katkı sunacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada, öncelikle kavramsal çerçeve ve literatür taraması yapılmış, daha sonra araştırmaya dahil edilen ülkelerin dış borçları dış borçlar rasyolarına göre değerlendirilmiş, rasyolar ayrıca panel veri analizi ile de yorumlanarak sonuç ve öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

1. Kavramsal Çerçeve

Borçlanma kavramını, borç olarak alınan belirli bir paranın geri ödeme zamanı geldiğinde anapara ve faiziyle beraber geri ödenmek üzere ödünç alınması şeklinde tanımlayabiliriz (Eşener, 2013, s. 6). Borçlanma işleminde borcu alanın gelirinde artış meydana gelirken, borcun faiziyle beraber itfası esnasında ise gelirden azalma meydana gelmektedir. Kişilerin kaynakları harcamalarına yeterli olmadığı durumlarda borçlanma yoluna gittikleri gibi devletler de kaynaklarının harcamalarına yeterli olmadığı durumlarda borçlanma yoluna gidebilmektedir.

Ülkelerin borçlanmaya gitmelerinin en önemli nedeni tasarrufların yetersizliğidir. Eğer tasarruflar yatırımların finansmanını karşılamıyor ise, devletler yatırım programlarının bir kısmını ertelemek zorunda kalacak veya yatırımları gerçekleştirebilmek için borçlanmaya gitmek durumunda kalacaklardır. O nedenle, kamu gelirlerinin kamu harcamalarını karşılayamaması durumunda devletler zaman zaman borçlanmaya gitmişlerdir. Bu borçlanma ülke içi kaynaklardan yapılabildiği gibi ülke dışı kaynaklardan da yapılabilmektedir (Şahin, 2020, s. 454).

Ülke içi piyasalardan sağlanan ve ödemesi ülkenin milli parasıyla yapılacak olan borçlara iç borçlar denilmektedir. İç piyasalara satılan tahvillerde, tahvilleri alan kişinin uyruğu önemli olmayıp, borcun alındığı piyasa ve ödeneceği para cinsi önem arz etmektedir. Yabancılarla satılan tahvillerin vadesi geldiğinde ödemeleri yerli parası cinsinden olacağı için bu borçlanma türü iç borç olarak değerlendirilmektedir (Akdoğan, 2013, s. 461).

Herhangi bir ülke, şirket veya kuruluşun başka ülke, yabancı kuruluş veya piyasalardan aldığı borçlara dış borçlar denilmektedir (Ataç, 1986: 31). Tanımda da belirtildiği üzere dış borçlar, herhangi bir devletin başka bir devletten, International Monetary Fund (IMF), World Bank (DB-WB), Avrupa Yatırım Bankası (EIB) gibi uluslararası sermaye kuruluşlarından veya uluslararası piyasalardan aldığı borçlardan oluşmaktadır. Dış borçlar, alındıklarında ekonomiye kaynak transferi olduğundan milli geliri artırıcı etki oluştururken, faiziyle birlikte geri ödendikleri dönemde ise milli gelirden azalma meydana gelmektedir (İnce, 1996, s. 86; Eşener, 2013, s. 24).

Kamu sektörü borcu, merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin bütçe içi ve bütçe dışı borçlanmalarına kamu sektörü borcu denilmektedir. Özel sektörün yurt dışındaki ticari bankalar, finans kuruluşları veya firmalardan aldıkları borçlara özel sektör dış borçları denilmektedir (Eşener, 2013, s. 36). Kamu kurum ve kuruluşlarının dış ülke veya finans kuruluşlarından aldığı borçlara ise kamu dış borçları denilmektedir. Kamu dış borçları, konsolide bütçe dış borçları, hazine, merkez bankası ve diğer kamu sektörü dış borçlarından oluşmaktadır. Bu borçların genellikle vadeleri uzun olup faiz oranları ise daha düşüktür (İlter, 2024, s. 11).

Günümüzde gelişmiş ülkeler (GÜ) sermaye zengini olduğundan yatırımlarını gerçekleştirecek kaynak sıkıntısı ile fazla karşılaşmamaktadır. Az gelişmiş ülkeler (AGÜ) ile GOÜ ise bazı yatırımları gerçekleştirmek için kaynak sıkıntısı ile karşılaşmaktadır. Tasarrufların yetersizliği bu ülkeleri yurt dışı kaynak arayışına sevk etmektedir. Bunun sonucu olarak da GÜ genellikle iç piyasalardan borçlanırken GOÜ ve AGÜ ise dış piyasalara yönelmekte ve AGÜ ve GOÜ'nün borçlarının çoğunluğunu dış borçlar oluşturmaktadır (İnce, 1996, s. 49).

2. Literatür Taraması

Dış borçların sürdürülebilirliği ile ilgili literatürde bazı çalışmalar yapılmıştır. Türkiye için yapılan

çalışmalarda; Yılancı ve Özcan (2008), 1990-2007 dönemi Türkiye'nin dış borçlarının sürdürülebilirliğini TAR modeliyle incelemiş ve Türkiye'nin dış borçlarının sürdürülemez olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kıran (2012), 1970-2010 yılları arası dönemde Türkiye'nin dış borçlarının sürdürülebilirliğini kesirli kırılmalı eşbütünleşme yöntemiyle incelemiş ve dış borçlarının uzun dönemde sürdürülemez olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çukurçayır (2014), 1980-2010 dönemi Türkiye'nin dış borçlarının sürdürülebilirliğini ADF, PP birim kök testleri ve Engle-Granger ve Johansen eşbütünleşme testleri kullanarak araştırmış ve dış borçlarının sürdürülebilir olduğu sonucuna ulaşmıştır. Uslu (2019) 1970-2018 yılları arası dönemde farklı birim kök testleri kullanarak Türkiye'nin dış borçlarının sürdürülebilirliğini araştırmış ve sürdürülemez olduğu sonucuna ulaşmıştır. Gümüş (2022) 1991-2020 yılları arası dönemde Rasyolara, ADF, Dickey-Fuller GLS, PP, KPSS ve ERS birim kök testleri uygulayarak Türkiye'nin dış borçlarının rasyolara göre sürdürülebilirliğini araştırmış, ağırlıklı görüş olarak Türkiye'nin dış borçlarının sürdürülebilir olduğu kanaatine varmıştır.

G-7 Ülkeleri için yapılan araştırmalarda ise; Cottarelli ve Schaechter (2010) G-7 ülkelerinde bütçe açığı ve dış borç stokunun yüksek olduğu, faiz oranlarının düşük olduğu dönemde bir sorun gözükme de faiz oranlarının yükselmesi durumunda bu ülkelerin dış borç sorunlarıyla karşılaşabilecekleri, gerekli düzenlemeler yapılmazsa 2030 yılına kadar G-7 ülkelerinde dış borçların GSYİH'ya oranının %200'lere ulaşacağını belirtmektedir. Chen (2011) G-7 ülkelerinden Kanada, Fransa, İtalya, İngiltere ve ABD'inde cari işlemler açığının sürdürülebilir olmadığını bulmuştur. Luca (2019) G-7 ülkelerinden ABD, Kanada ve Japonya'da genişlemeci, Avrupa ülkelerinde kısıtlayıcı politikalar uyguladığı, Almanya'daki firmaların borç seviyesi azalırken, İtalya, İngiltere ve Fransa'daki firmaların kriz öncesi dönemde borçlarında artış görülürken, kriz döneminde azaldığı, Japonya firmalarının kriz öncesi dönemde borçları azalırken kriz döneminde arttığı, ABD ve Kanada'daki firmaların ise borçlarında sürekli artış olduğunu gözlemlemiştir. Gökpınar ve Kovancılar (2021) G-7 Ülkelerinin 2000-2020 dönemi kamu borç düzeylerini incelemiş, G-7 ülkelerinin dünyanın en borçlu ülkeleri olduğu ve bu ülkelerin dış borçlarının artmaya devam ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bozatlı ve Serin (2025) G-7 ülkelerinin kamu borçlarının GDP'ye oranının yüksek olmasından dolayı Almanya hariç diğer ülkelerin finansal önlemler almaları gerektiğini belirtmektedir.

3. Ülkelerin Borçluluk Düzeyini Belirleyen Rasyolar

Günümüzde ülkelerin borç yükü önemli bir sorun olarak görülmektedir. Dış borçların büyük meblağlara ulaşması sadece GOÜ için değil, GÜ'in de önemli sorunlarından birisi haline gelmiştir. O nedenle birçok iktisatçı, borçlanmanın da bir sınırı olması ve devletlerin de bu kurallara uyması gerektiğini belirtmektedir (Opuş, 2002, s. 186). Ülkelerin borçluluk durumu, ekonomik yapı, ekonominin büyüklüğü gibi bazı etkenler açısından farklılık arz etmektedir. Ülkelerin borçluluk düzeyinin karşılaştırılması için bazı kriterlere göre değerlendirilmeleri gerekmektedir. Bu kriterleri; toplam dış borç stoku/GSYİH, toplam dış borç stoku/ihracat, dış borçların ülke toplam rezervlerine oranı şeklinde sıralayabiliriz (İlter, 2023, s. 25).

3.1. Toplam Dış Borç/GSYİH Rasyosuna Göre Değerlendirme

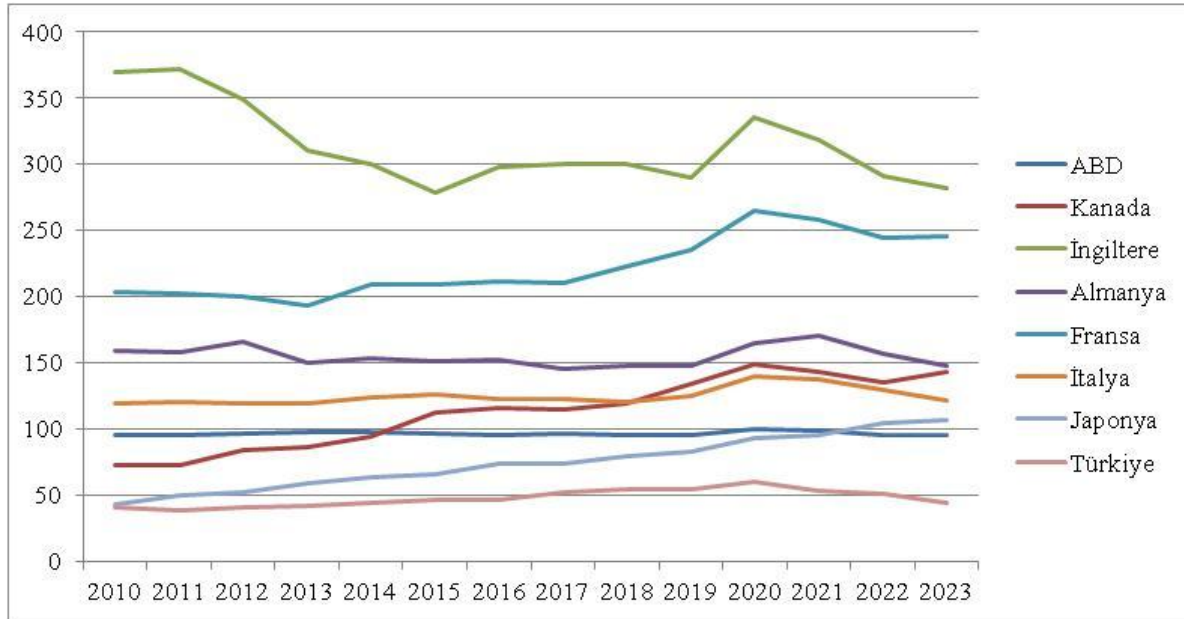
GSYİH, bir ekonomisinin büyüklüğünün göstergesidir. Ülkelerin borçluluk durumunun ölçülmesinde toplam dış borcun GSYİH'ya oranı önem arz etmekte ve ülkelerin borçluluk durumunun değerlendirilmesinde önemli rasyoların başında yer almaktadır. Bu rasyo, ülkelerin dış borç yükü, risk ve kredibilitesinin ölçülmesinde önemli bir belirleyici olarak görülmektedir. Dünya bankası ve IMF'e göre, bir ülkenin toplam dış borç stoku/GSYİH oranı %30'un altında ise ülke az borçlu, %30-50 arası ise orta düzeyde borçlu, %50'nin üzerinde ise ülke çok borçlu ülke olarak kabul edilmektedir (Evgin, 1996, s. 77). Masatricht Kriterlerine göre ise Avrupa Birliği'ne (AB) üye devletlerin kamu borçları toplamının GSYİH'ya oranının %60'ı geçmemesi gerekmektedir (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2022).

Tablo 1: G-7 Ülkeleri ve Türkiye'nin 2023 Yılı Dış Borçlarının GSYİH'ya Göre Değerlendirilmesi

Ülke	Nüfus (000)	GSYİH (Milyar \$)	Toplam Dış Borç (Milyar \$)	Toplam Dış Borç/GSYİH (%)	Kişi Başı Gelir	Kişi Başı Borç
ABD	334.289	27.721	26.151	94,33	82.925	78.228
Kanada	38.454	2.142	3.086	144,07	55.702	80.251
İngiltere	67.509	3.381	9.593	283,73	50.082	142.099
Almanya	83.369	4.526	6.755	149,24	54.288	81.025
Fransa	64.626	3.052	7.638	250,26	47.225	118.187
İtalya	59.037	2.301	2.801	121,73	38.975	47.444
Japonya	123.951	4.204	4.490	106,80	33.916	36.223
Türkiye	85.279	1.118	499	44,63	13.110	5.851

Kaynak: World Bank, 2024; World Bank, 2023; TÜİK, 2023, Oranlar tarafımızca hesaplanmıştır.

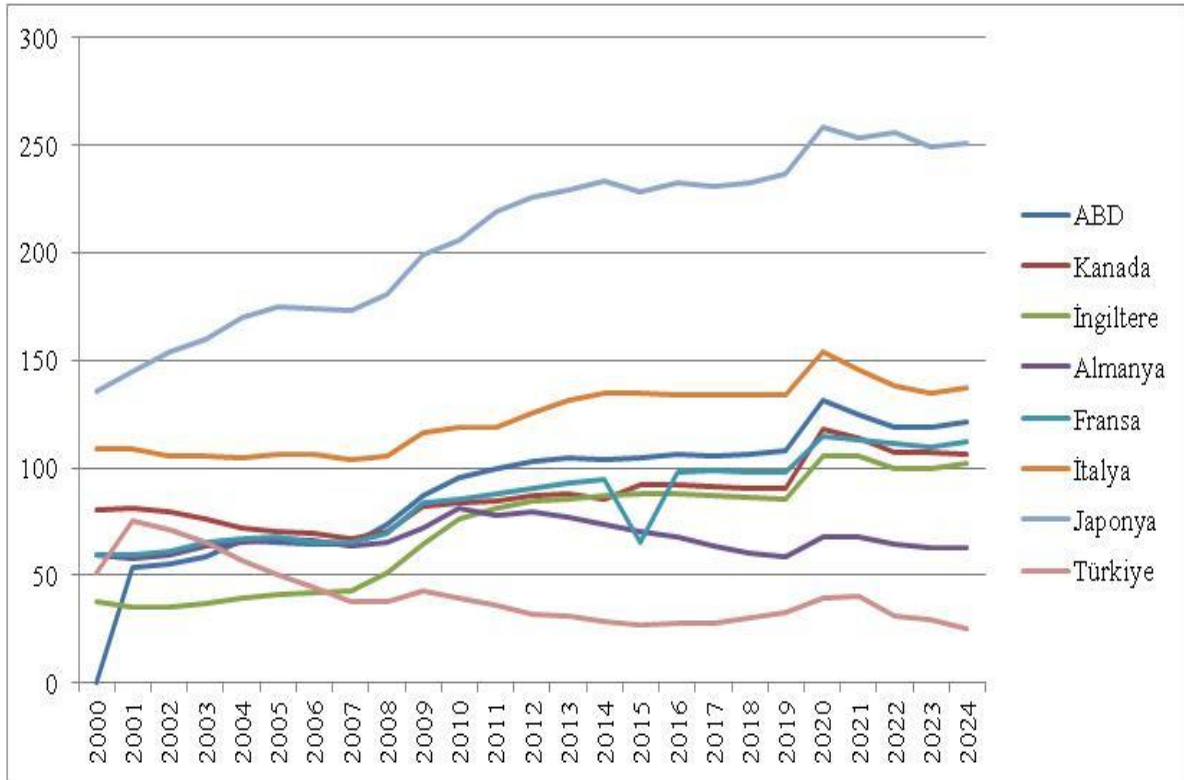
Tablo 1'de 2023 yılı G-7 ülkeleri ve Türkiye'nin toplam dış borç stoku, GSYİH, Kişi başı gelir ve ülkelerin kişi başı borçları yer almaktadır. Ülkelerin borçluluk durumunu belirleyen önemli rasyolardan biri olan toplam dış borçların/GSYİH'ya oranını değerlendirdiğimizde Türkiye'nin orta düzeyde borçlu ülke olduğu, diğer ülkelerin ise ağır borçlu ülke oldukları görülmektedir. Tabloya göre Türkiye'nin dış borçlarının/GSYİH'ya oranı %44,63 olarak görülmektedir. Bu oran ABD'de %94,33, Kanada'da %144,07, Almanya'da %149,24, İngiltere'de %283,73, Fransa'da %250,26, İtalya'da %121,73 ve Japonya'da %106,80 olarak görülmektedir. Tabloya göre Türkiye'nin dışındaki gelişmiş ülkelerin tamamının ağır borçlu ülke olduğu görülmektedir. GSYİH'nın nüfusa bölünmesi ile kişi başı gelir, toplam dış borcun da nüfusa bölünmesi ile kişi başı dış borç verileri elde edilmektedir. Bu bize araştırmaya konu olan ülkelerdeki kişi başı gelirin kişi başı borcu karşılama oranını göstermekte olup bu ülkelerdeki borçluluk durumun karşılaştırmamıza yardımcı olmaktadır.

Şekil 1. G-7 Ülkeleri ve Türkiye'nin 2010-2023 Dönemi Dış Borçlarının GSYİH'ya Oranı (%)

Kaynak: CEIC, 2024.

Şekil 1’de G-7 ülkeleri ve Türkiye’nin 2010-2023 dönemi dış borçların GSYİH’ya oranları yer almaktadır. Dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD’inde bu oran %95-100 bandında seyretmektedir. Diğer G-7 ülkelerinden Kanada’da bu oran %72-149, İngiltere’de 279-372, Almanya’da %145-170, Fransa’da %193-265, İtalya’da %119-140 ve Japonya’da %43-107 aralığında seyrettiği görülmektedir. Türkiye’de ise bu oranın %40-60 bandında seyrettiği görülmektedir. Covid-19 pandemisinin etkili olduğu 2020 ve 2021 yıllarında rasyonun adı geçen ülkelerde artış gösterdiği görülmektedir. Bunda da pandemi sebebiyle ülkelerin küresel krizin etkilerinin ve piyasalardaki durgunluğun azaltılması amacıyla uyguladığı politikaların etkisinin olduğu düşünülebilir. Bu rasyoya göre G-7 ülkelerinin tamamının ağır borçlu olduğu, Türkiye’nin ise her ne kadar orta derecede borçlu ülke gibi görünse de ağır borçluluk sınırına yakın olduğundan ihtiyatlı davranmasının uygun olacağı düşünülmelidir.

Şekil 2: G-7 Ülkeleri ve Türkiye’nin 2010-2024 Dönemi Genel Hükümet Brüt Borçlarının GSYİH’ya Oranı (%)

Kaynak: IMF, 2024.

Şekil 2’de 2000-2024 dönemi G-7 ülkeleri ile Türkiye’nin kamu borçlarının GSYİH’ya oranı yer almaktadır. Bu oran ABD’de %53-121 aralığında seyretmektedir. Kanada’da %67-118, İngiltere’de %35-106, Almanya’da %58-80, Fransa’da %59-115; İtalya’da %103-154, Japonya’da %135-258 bandında seyretmektedir. Türkiye’de ise bu oran %25 ile %75 aralığında olduğu görülmektedir. 2024 yılı verilerine göre ise toplam kamu borçlarının GSYİH’ya oranının en düşük olduğu ülke %25,2 ile Türkiye’dir. Türkiye’yi %62,7 ile Almanya, %101,8 ile İngiltere, %106,1 ile Kanada, %112,3 ile Fransa, %121 ile ABD ve %136,9 ile İtalya izlemektedir. Japonya ise %251,2 ile Kamu borçlarının GSYİH’ya oranının en yüksek olduğu ülkedir.

Maastricht Kriterlerine göre ise Avrupa Birliği’ne (AB) üye devletlerin kamu borçları toplamının GSYİH’ya oranının %60’ı geçmemesi gerekmektedir (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2022). Tabloya göre G-7 ülkelerinin tamamı Maastricht kriterlerinde belirtilen borçluluk sınırını aşmış bulunmaktadır. Türkiye ise bu kriterlere göre belirlenen sınırın uzağında olup çok borçlu ülke olarak görülmemektedir.

Tablo 2: G-7 Ülkeleri ve Türkiye'nin 2023 Yılı Net Kamu Borcu/ GSYİH Oranı (%)

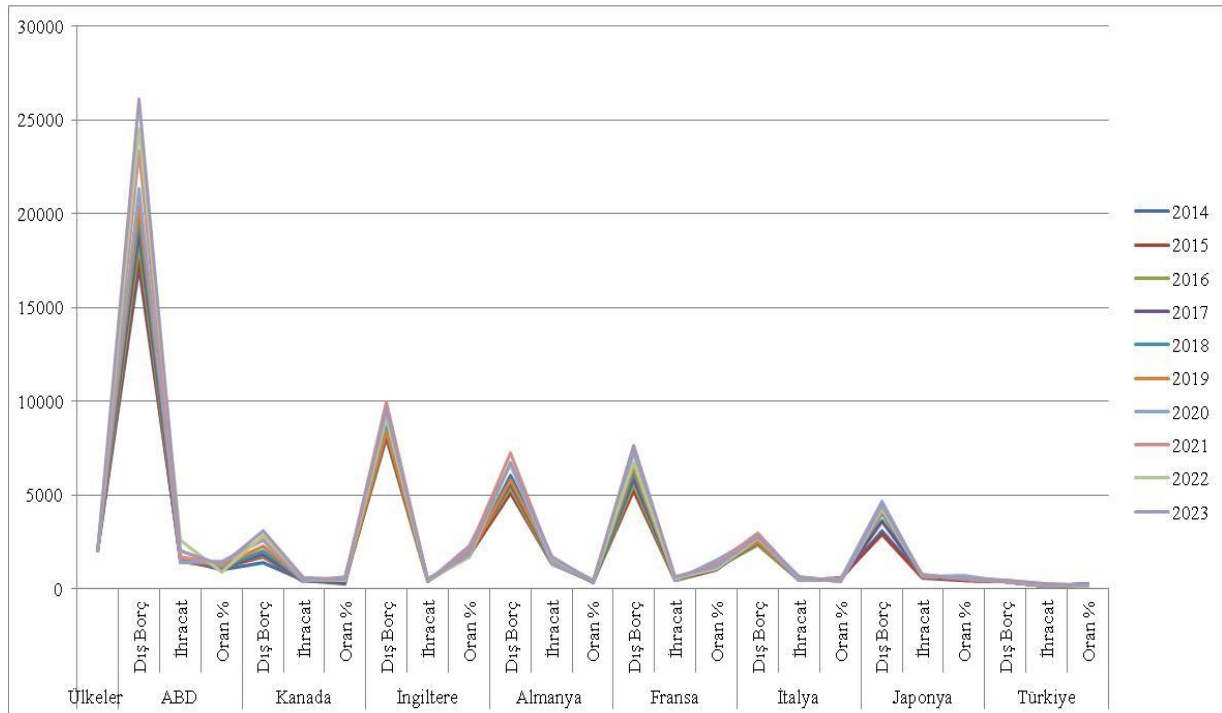
Ülke	GSYİH (Milyar \$)	Toplam Kamu Dış Borç (Genel Hükümet+Merkez Bankası) (Milyar \$)	Toplam Kamu Dış Borç/ GSYİH (%)	Toplam Dış Borç	Toplam Kamu Borcu / Toplam Dış Borç (%)
ABD	27.721	8.978	32,38	26.151	34,33
Kanada	2.142	509	23,76	3.086	16,49
İngiltere	3.381	926	27,38	9.593	9,65
Almanya	4.526	2.128	47,01	6.755	31,50
Fransa	3.052	1.672	54,78	7.638	21,89
İtalya	2.301	1.514	61,80	2.801	54,05
Japonya	4.204	1.360	32,35	4.490	30,29
Türkiye	1.118	170	15,20	499	34,07

Kaynak: International Monetary Found (IMF), (2025); World Bank, 2024; World Bank, 2023, Oranlar tarafımızca hesaplanmıştır.

Tablo 2'de G-7 ülkeleri ve Türkiye'nin GSYİH, toplam dış borçları, kamu kesimi borçları ve kamu borçlarının GSYİH ve toplam dış borçlara oranı yer almaktadır. Kamu borçlarının GSYİH'ya oranı G-7 ülkelerinde Türkiye'ye oranla yüksek olduğu görülmektedir. Türkiye'nin kamu dış borçlarının GSYİH'ya oranı %15 iken bu oran, Kanada'da %24, İngiltere'de %27, ABD ve Japonya'da %32, Almanya'da %47, Fransa'da %55 ve İtalya'da %62 olduğu görülmektedir.

3.2. Toplam Dış Borç/İhracat Rasyosuna Göre Ülkelerin Borçlarının Değerlendirilmesi

Bir ülkenin borçluluk durumunu belirleyen kriterlerden birisi de toplam dış borçların ihracata oranı rasyosudur. Bu rasyoya göre toplam dış borçların ihracata oranı %165'in altında ise ülke az borçlu, %165-275 aralığında ise orta düzeyde borçlu, %275'in üzerinde ise ülke çok borçlu olarak kabul edilmektedir (Evgin, 2000, s. 67).

Şekil 3: G-7 Ülkeleri ve Türkiye'nin 2014-2023 dönemi Dış Borç/ İhracat Oranı (%)

Kaynak: TÜİK, 2024; TİM, 2024; TİM, 2024a; TİM, 2024b; DEİK, 2024; DEİK, 2023; DEİK, 2024a; TİM, 2022; Trading Economics, 2024; 2024a; 2024b; 2024c, 2024d. World Bank Group, 2024a.

Şekil 3’de G-7 ülkeleri ve Türkiye’nin toplam dış borçlarının ihracata oranı yer almaktadır. Grafikte de görüldüğü gibi bu oran G-7 ülkelerinde Türkiye’ye oranla yüksek seyretmektedir.

Tablo 3: G-7 Ülkeleri ve Türkiye’nin 2014-2023 dönemi Dış Borç/ İhracat Oranı (%)

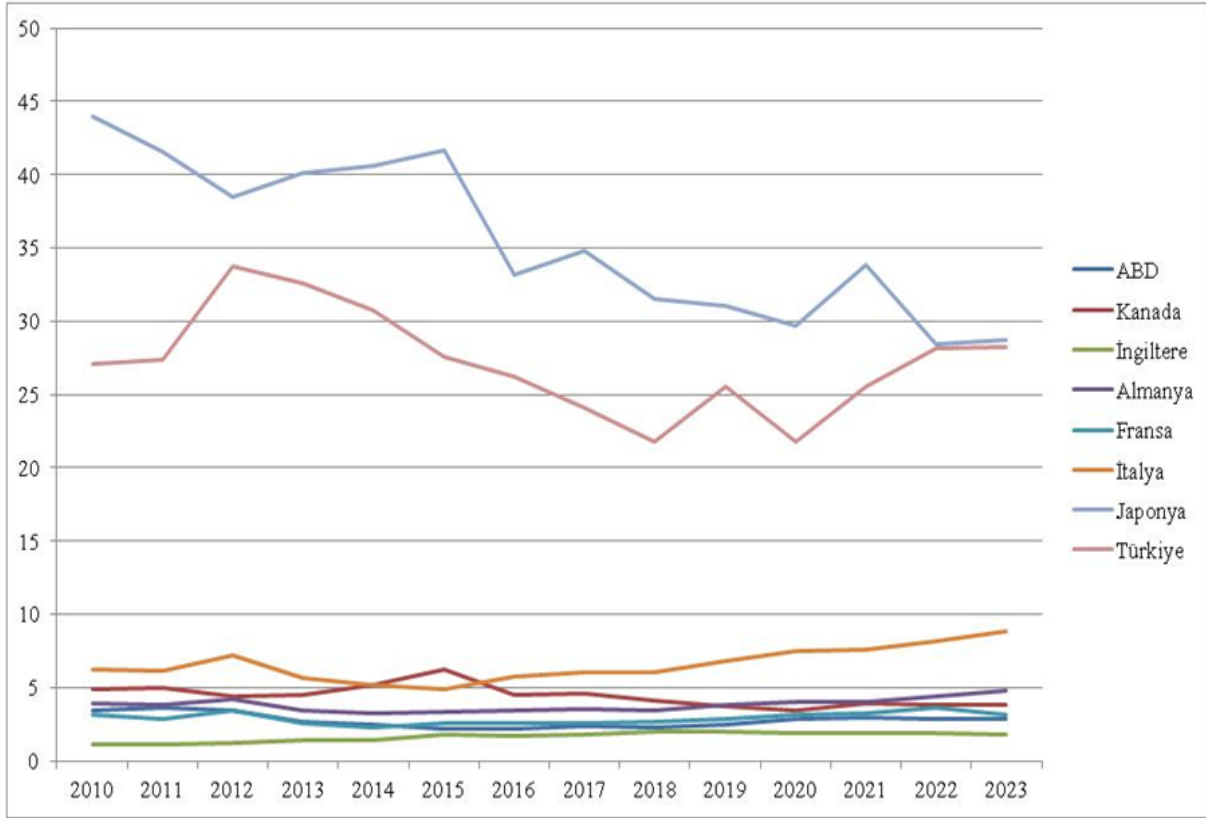
Ülkeler		Yıllar									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ABD	Dış Borç	17.114	17.564	18.325	19.019	19.766	20.413	21.358	23.370	24.544	26.151
	İhracat	1.620	1.503	1.451	1.547	1.665	1.643	1.425	1.754	2.630	2.019
	Oran %	1.056	1.168	1.263	1.229	1.186	1.242	1.498	1.332	933	1.295
Kanada	Dış Borç	1.440	1.715	1.810	1.880	2.050	2.290	2.630	2.730	2.830	3.086
	İhracat	475	411	390	421	451	466	390	504	598	568
	Oran %	303	417	464	446	454	491	674	541	473	543
İngiltere	Dış Borç	8.940	8.300	8.020	8.110	8.705	8.400	9.200	9.940	9.125	9.593
	İhracat	511	466	411	442	491	468	402	468	530	519
	Oran %	1.749	1.781	1.951	1.834	1.773	1.794	2.288	2.124	1.721	1.848
Almanya	Dış Borç	6.078	5.154	5.373	5.610	5.820	5.790	6.610	7.290	6.670	6.755
	İhracat	1.500	1.324	1.332	1.445	1.556	1.487	1.380	1.631	1.676	1.702
	Oran %	405	389	403	388	374	389	479	447	398	397
Fransa	Dış Borç	6.280	5.270	5.560	5.890	6.210	6.530	7.245	7.610	6.770	7.638
	İhracat	569	495	490	524	570	556	476	570	607	630
	Oran %	1.103	1.064	1.134	1.124	1.089	1.174	1.522	1.335	1.115	1.212
İtalya	Dış Borç	2.720	2.660	2.330	2.510	2.530	2.565	2.810	2.970	2.740	2.810
	İhracat	529	457	462	507	550	538	499	602	659	677
	Oran %	514	582	504	495	460	476	563	493	415	415
Japonya	Dış Borç	3.105	2.945	3.670	3.620	4.030	4.250	4.680	4.170	4.330	4.490
	İhracat	690	625	645	698	738	706	641	757	751	717
	Oran %	450	471	569	518	546	602	730	550	576	626
Türkiye	Dış Borç	414	400	399	447	427	415	430	436	458	499
	İhracat	166	151	149	164	177	180	169	225	254	261
	Oran %	249	265	268	272	241	230	254	194	180	191

Kaynak: TÜİK, 2024; TİM, 2024; TİM, 2024a; TİM, 2024b; DEİK, 2024; DEİK, 2023; DEİK, 2024a; TİM, 2022; Trading Economics, 2024; 2024a; 2024b; 2024c, 2024d. World Bank Group, 2024a.

Tablo 3’de G-7 ülkeleri ve Türkiye’nin 2014-2023 dönemi toplam dış borçlarının ihracata oranı yer almaktadır. Bu oran İngiltere’de %1721-2228, Fransa’da %1103-1522, ABD’de %933-1498, Japonya’da %450-730, Kanada’da %303-674, İtalya’da %415-582, Almanya’da %374-479 ve Türkiye’de %180-272 bandında seyrettiği görülmektedir. Tabloyu incelediğimizde bu rasyoya göre G-7 ülkelerinin tamamı ağır borçlu ülkeler kategorisinde yer alırken, Türkiye’nin ise orta düzeyde borçlu ülkeler kategorisinde yer aldığı görülmektedir.

3.3. Uluslararası Rezervler/Toplam Dış Borç Stoku

Uluslararası rezervler, altın, döviz ve IMF kaynaklarından oluşmaktadır. Merkez Bankası piyasalara müdahale aracı olarak bu rezervleri kullanmaktadır. Merkez Bankası rezervleri piyasalara müdahalede yetersiz kaldığı durumlarda ise IMF vb. finans kuruluşları veya dış piyasalardan borçlanma yoluna gidilmektedir (Seyidoğlu, 2009, s. 324-325). Uluslararası rezervlerin dış borç stokuna oranı ise bir ülkenin dış borç ödeme kabiliyetini göstermektedir. Bu oranın büyük olması dış borçların sürdürülmesi açısından olumlu bir gelişme iken, küçülmesi ise olumsuz bir gelişme olarak kabul edilmektedir. Toplam uluslararası rezervlerin toplam dış borçlara oranında düşüş eğilimi olduğunda veya bu oran düşük ise dış borçlanmaya sınırlama getirilmelidir (Opuş, 2002, s. 189).

Şekil 4: G-7 Ülkeleri ve Türkiye’de Toplam Ulusal Rezervlerin Toplam Dış Borçlara Oranı (%)

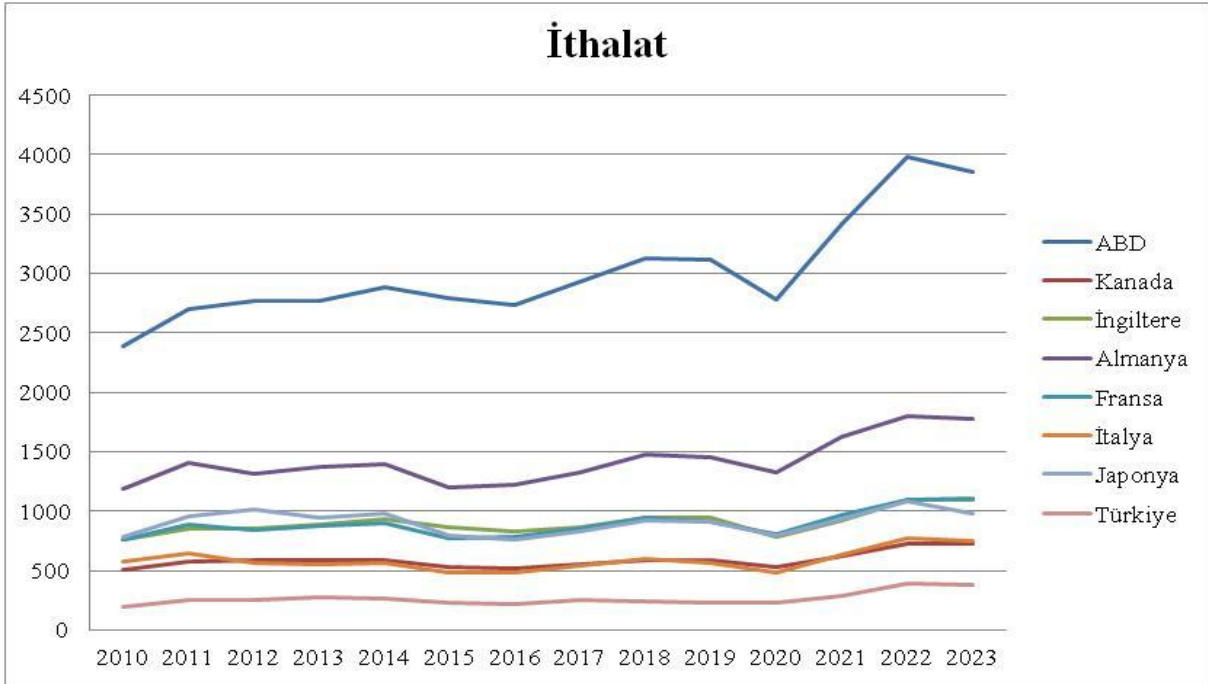
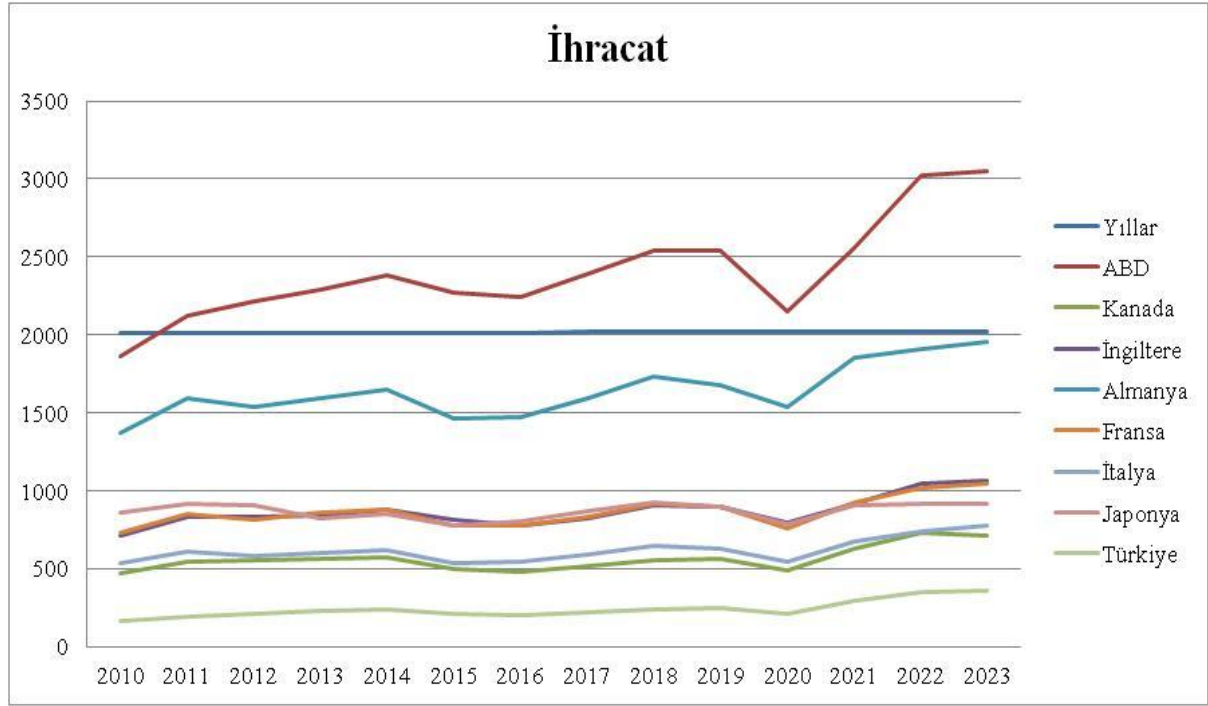
Kaynak: World Bank Group, 2025d, ; DEİK, 2024; DEİK, 2023; DEİK,2024a; TİM, 2022; Trading Economics, 2024; 2024a; 2024b; 2024c, 2024d. Hesaplamalar tarafımızca yapılmıştır.

Şekil 4’de G-7 Ülkeleri ve Türkiye’nin toplam dış borçlarının toplam rezervlere oranı yer almaktadır. Bu rasyonun hesaplanmasında Dünya Bankası verilerinden istifade edilmiş, ülkelerin toplam dış borçları ve toplam rezervleri alınarak oranlar hesaplanmıştır. Ülkeleri değerlendirdiğimizde; ABD’nin toplam rezervleri dış borçlarının %3’ü civarındadır. Bir diğer ifade ile toplam dış borçları toplam rezervlerinin 34 katıdır. Kanada’da bu oran yaklaşık olarak %4 civarında iken, İngiltere’de %2, Almanya’da %5, Fransa’da %3, İtalya’da %9, Japonya’da %28 ve Türkiye’de de %28 civarındadır. Bu rasyoya göre en çok borçlu ülke olarak İngiltere görülmektedir. İngiltere’nin dış borçları toplam rezervlerinin 55 katıdır. Bir diğer ifade ile ülke rezervleri dış borçlarının 1/55’ini ödemeye yeterlidir. İngiltere’yi ABD ve Fransa takip etmektedir. Ülke rezervlerinin dış borçları karşılama oranı bakımından en iyi konumdaki ülke ise Japonya’dır. Türkiye ise yaklaşık olarak Japonya ile aynı değerlere sahiptir. Bu iki ülkenin rezervleri dış borçlarının %28’inin karşılanmasına yeterli olmaktadır.

4. Cari İşlemler Bilançosunun Dış Borçlanmaya Etkisi

Ödemeler bilançosunun önemli kalemlerinden olan cari işlemler hesabı, ihracat ve ithalatı içeren mal ticareti hesabı, turizm, taşımacılık, navlun gelir ve giderlerinin yer aldığı hizmet hesabı ve cari transfer hesabından oluşmaktadır. Bu hesapların toplamı bize cari işlemler dengesini vermektedir (Yıldırım, Karaman, Taşdemir, 2010, s. 73). Ülkeden döviz çıkışının ülkeye olan döviz girişinden büyük olması durumunda cari işlemler hesabı açık vermekte ve cari açık oluşmaktadır. Cari açığın kapatılması ise, ülkeye sermaye girişiyle mümkün olabilmektedir (Dornbusch, Fischer, 1998, s. 151; Keskin, 2017, s. 91). Cari açık veren ülkeler, ihtiyacı olan finansmanı öncelikle ülkenin rezerv varlıklarıyla karşılamaya çalışmaktadırlar. Bu durum ise ülkelerin rezervlerinin azalmasına neden olmaktadır. Rezerv varlıkların yetersiz kaldığı durumlarda ise, dış borçlanma, doğrudan yabancı sermaye yatırımları, mülk satışı veya portföy yatırımları yoluyla cari açık kapatılmaya çalışılmaktadır. Bu durum ise ülkelerin dış borç stokunun artmasına neden olmaktadır (Şahin,2020, s. 453-454). Cari açığın GSYİH’ya oranı sürdürülebilir olması açısından önemlidir. Dornbusch cari açığı GSYİH’ya oranının %4, Freund ise %5 sınırını aşması durumunda kritik eşğin aşılabacağını belirtmişlerdir (Yapar Saçık ve Alagöz, 2010, s. 114).

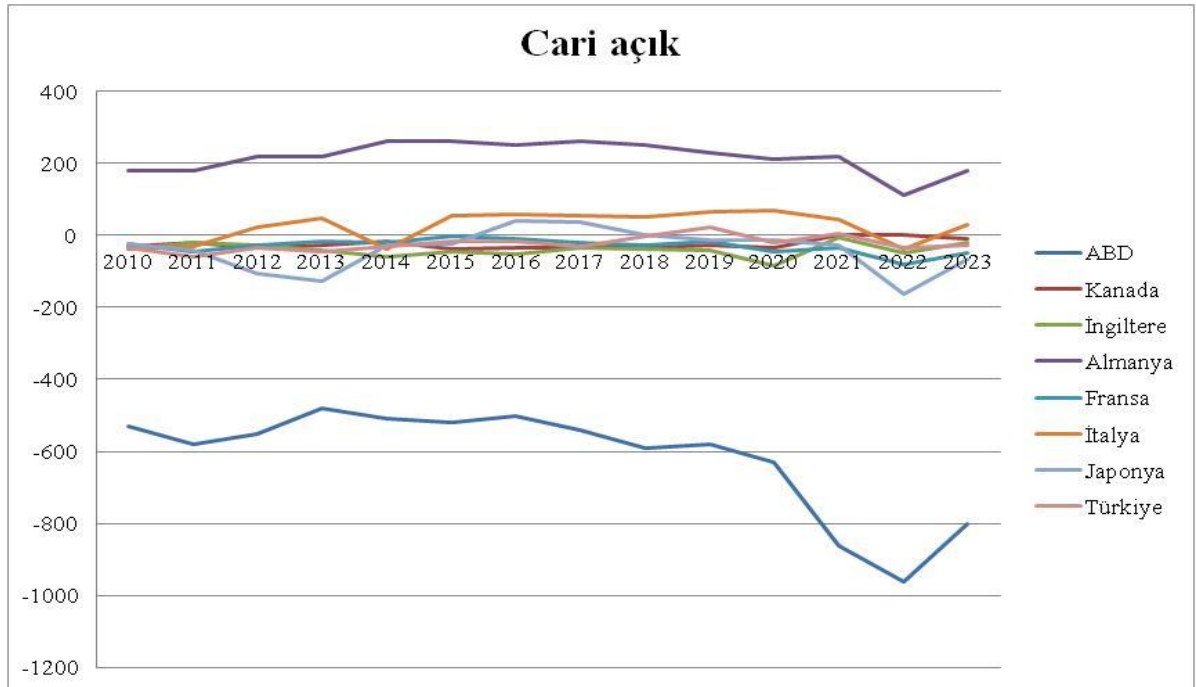
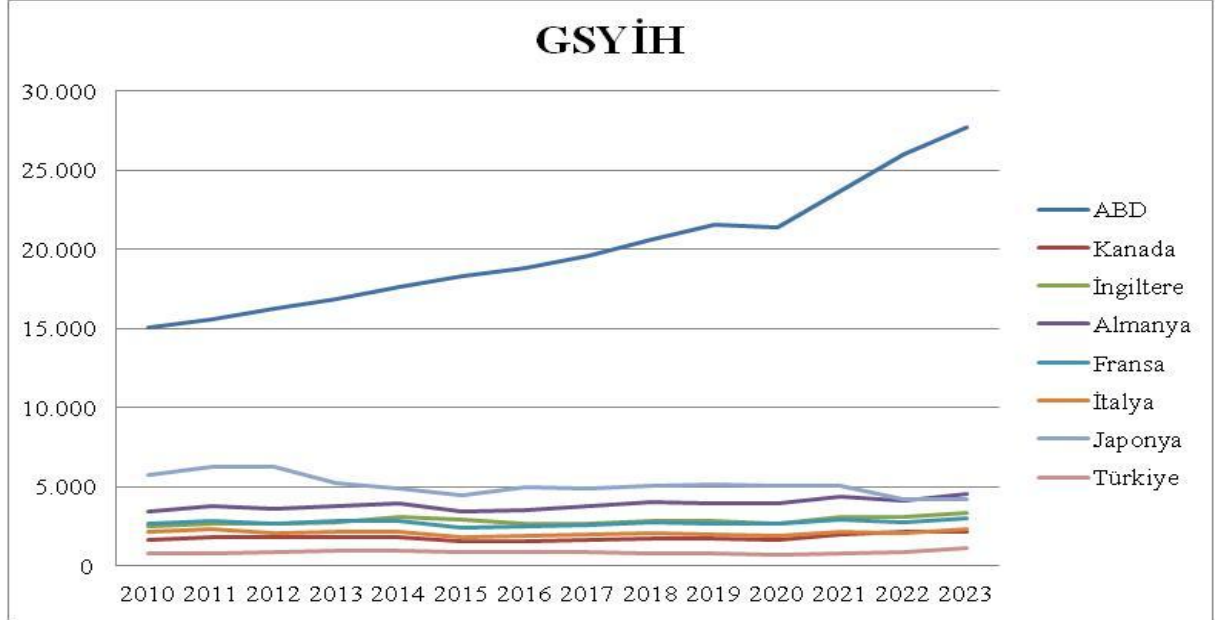
Şekil 5: G-7 ülkeleri ve Türkiye'nin Cari İşlemler dengesi

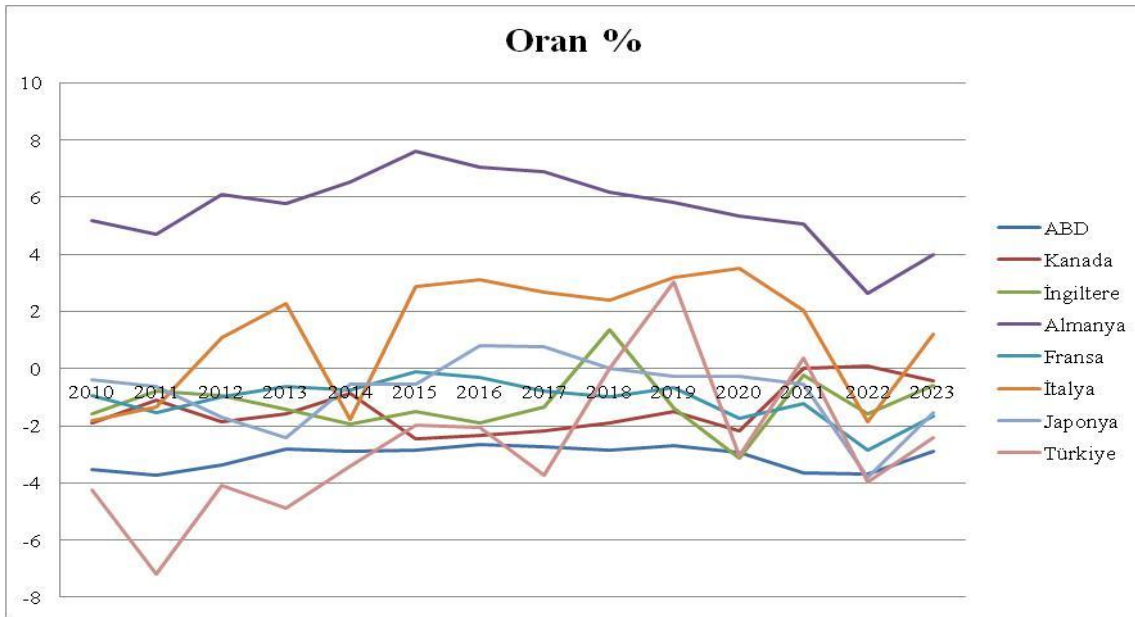
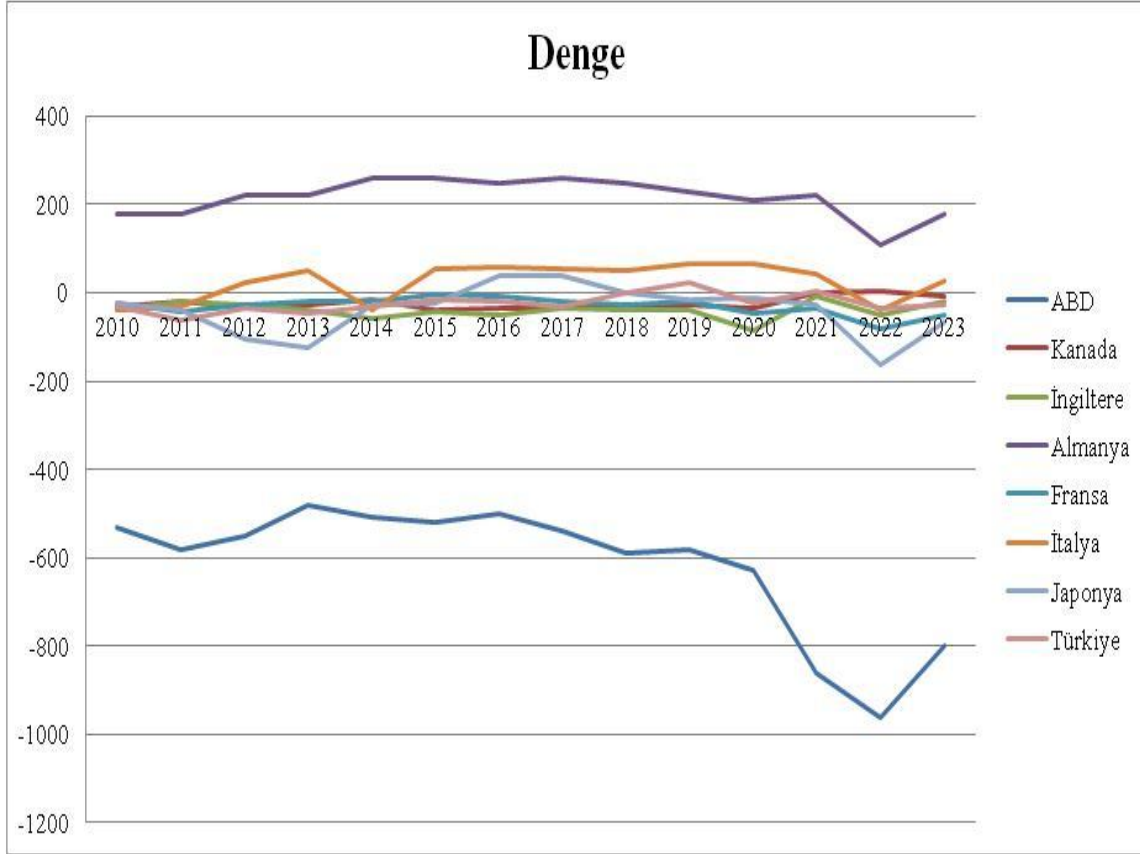

Kaynak: World Bank Group, 2025; 2025a,

Şekil 5’de ülkelerin mal ve hizmet ihracatı ile mal ve hizmet ithalatı yer almaktadır. 2010-2023 döneminde en fazla cari açığın ABD’de olduğu, İtalya ve Almanya’nın ise cari fazla verdiği görülmektedir. Cari işlemler hesabı fazla veren ülkelere toplam rezervlerin toplam dış borca oranında az da olsa azalma olduğu görülmektedir. Cari işlemler hesabı açık veren ülkelere ise toplam dış borçların GSYİH’ya oranında artış olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 6: G-7 ülkeleri ve Türkiye’nin cari açığının GSYİH’ya oranı

Kaynak: World Bank Group, 2025b; 2025c. Oranlar tarafımızca hesaplanmıştır.

Şekil 6'da G-7 ülkeleri ve Türkiye'nin cari işlemler açığının GSYİH'ya oranı yer almaktadır. Genel olarak değerlendirdiğimizde Almanya'nın cari fazla verdiği, İtalya'nın ise 2015 sonrası dönemde cari işlemler hesabının fazla verdiği, Japonya'nın cari işlemler hesabının dengede olduğu, diğer ülkelerin ise cari açık verdiği görülmektedir. Ancak bu açığın sürdürülebilir seviyelerde olduğu görülmektedir. Özellikle cari açık veren Türkiye'nin cari işlemler hesabını dengeleyecek politikalar geliştirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

5. Panel Veri Analizi

Ekonomik araştırmalarda parametrik ve parametrik olmayan çeşitli analiz yöntemleri kullanılmaktadır. Parametrik yöntemlerin uygulanabilmesi için farklı türde ekonometrik veriler kullanılmaktadır. Bunlar: zaman serileri, yatay kesit verileri ve panel verilerdir. Bu çalışmada panel veri analizine yer verilmesinin temel nedeni, diğeri veri yapılarından farklı olarak bu yöntemin hem zamansal hem de birimler arası (kesitsel) değışimleri aynı anda değıerlendirme olanağı sunmasıdır (Greene, 1993, s.283).

Panel veri analizinin sahip olduğı avantajlara karşın bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. (Baltagi, 2005), panel veri analizine ilişkin kısıtları; örneklemin tasarımı ve veri toplama süreçlerinde karşılaşılan zorluklar, kısa zaman serilerinde oluşan sınırlamalar, ölçüm hatalarında oluşabilecek sistematik sapmalar ve seçicilik önyargısı, yanıtlamama ve örnekleme yıpranması gibi problemler ve kesit bağımlılığı şeklinde tanımlanmıştır.

İktisadi değışkenler arasındaki ilişkilerin analizi amacıyla kullanılan panel veri analizi yönteminde üç temel veri türü ile çalışılmaktadır: Bunların ilki, zaman boyutunu içeren zaman serileri, ikincisi, kesitsel birimleri kapsayan yatay kesit verileri, üçüncüsü ise, her iki boyutu birleştiren panel verilerdir. Panel veri analizi, aynı birimlerin farklı zaman noktalarındaki görünümünü yansıtmaları nedeniyle, bireyler arası ve zaman içi farklılıkların analiz edilmesine olanak tanımaktadır (Greene, 2003, s. 284). Bu özelliğı nedeniyle benzer örnekleme birimine ait çok sayıda farklı bulgular elde edilebilmekte olup daha güçlü ekonometrik sonuçlara da ulaşılabilmektedir (Yeşilyurt ve Selamzade, 2020, s. 60).

Panel veri regresyonu, yatay kesit ve zaman serisi regresyonlarından farklı olarak, iki boyutlu veri yapısını da dikkate alacak şekilde modellenmektedir. (Baltagi, 2005) panel regresyon modelini řu şekilde tanımlamaktadır:

$$y_{it} = \alpha + \beta X'_{it} + u_{it} \quad i = 1, \dots, N; \quad t = 1, \dots, T \quad (1)$$

Bu modelde α sabit terimi ifade ederken, β ise regresyon katsayısını ifade etmektedir. i kesitsel birimleri, t ise zaman boyutunu ifad etmektedir. Bağımsız değışkenler ise X_{it} ile gösterilmektedir. Panel veri uygulamalarının çoğunda kullanılmakta olan hata terimi modeli ise aşağıdaki gibi tanımlanır (Baltagi, 2005, s. 11):

$$u_{it} = \mu_i + v_{it} \quad (2)$$

μ_i gözlemlenemeyen, bireye ait sabit etkileri, v_{it} ise klasik hata terimi bileşenini temsil etmektedir. Bozucu terimlerin dağılımı genellikle $E(u_{it}) \sim N(0, \sigma^2)$ şeklinde ifade edilmektedir. Panel veriler analizlerinin kesit birimlerinin tamamının zaman dilimi açısından eşit sayıda gözleme sahip olduğunda dengeli; aksi durumda ise dengesiz panel veri olarak tanımlanmaktadır (Kutlar, 2012, s. 35).

Panel veri analizi uygulamasında iki temel regresyon yaklaşımı kabul edilmektedir. Bunlar: Sabit etkiler (Fixed Effects) ve tesadüfi etkiler (Random Effects) modelleridir. Hangi modelin tercih edilmesi gerektiğı, analizde elde edilmek istenen sonuçlar ile veriye bağılıdır (Kutlar ve Salamov, 2018, s. 58). Sabit etkiler yaklaşımı, her kesit birimi için birbirinden farklı sabit terimlerin tanımlandığı ve grup düzeyindeki sabit farkların regresyon kesişim noktalarında yansıtıldığı bir yöntemdir. Bu model, genellikle En Küçük Kareler (EKK) yöntemiyle tahmin edilmekte olup birimler arasındaki değışimi sabit kabul ederek yalnızca zamansal varyasyonu analiz etmektedir (Mohan & Mirmirani, 2007–2008, s. 26).

Tesadüf etkiler modeli ise, bireyler arası etkilerin tesadüfen dağıldığını varsaymakta ve bu etkileri hata teriminin bileşeni olarak ele almaktadır. Bu model, parametre tahminlerinde bulunulurken Genelleştirilmiş En Küçük Kareler (GEKK) yönteminden faydalanılmaktadır. Bu modelinin en önemli kısıtı ise, gözlemlenemeyen bireysel etkiler ile bağımsız değışkenler arasında korelasyon bulunmadığı varsayımdır (Kutlar ve Selamzade, 2021, s. 522). Bu varsayım göz ardı edildiğinde, GEKK tahminleri tarafsızlıktan uzak ve tutarsız hale gelmektedir. Bu tür bir korelasyon mevcut olduğunda sabit etkiler modeli, mevcut değışse rassal etkiler modelinin kullanımı tercih edilmelidir (Kutlar, 2012, s. 43).

Bulgular

Çalışmada modeller oluşturulurken literatürde mevcut olan ve sık kullanılan değışkenlerden istifade edilmesine dikkat edilmiştir. Bu bağlamda; Bayraktutan ve Demirtaş (2011), Gül ve Kamacı (2012),

Kubar (2016), Değer ve Doğanay (2017), Yaşar (2021), Tuzcuoğlu vd. (2023), Terzioğlu ve Çay (2024), İmren Karaosmanoğlu vd. (2025), Selamzade vd. (2025), çalışmalarında kullanılan veriler ışığında bağımlı ve bağımsız değişkenlerle modeller oluşturulmuştur.

Model 1: $\ln DışBorc/GSYİH = \alpha + \beta_1 \ln İhracat/GSYH + \beta_2 \ln İthalat/GSYH + \beta_3 \ln Genel Hükümet Borçları + \varepsilon$

Model 2: $\ln GSYİH = \alpha + \beta_1 \ln İhracat + \beta_2 \ln İthalat + \beta_3 \ln Genel Hükümet Borçları + \varepsilon$

Panel veri analizine geçilmeden önce serilerin durağanlık özellikleri araştırılmıştır. Öncelikle yatay kesit bağımlılığı Pesaran vd. (2004) CD testi ile sınanmış ve değişkenler arasında kesit bağımlılığı olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle ikinci nesil panel birim kök testlerinden Pesaran (2005) CIPS testi ve Im, Pesaran ve Shin (2003) testi uygulanmıştır. Test sonuçları, serilerin seviyede durağan olmadığını, ancak birinci farkları alındığında durağan hale geldiklerini göstermektedir. Bu bulgular model tahmin sürecinde dikkate alınmıştır.

Tablo 1’de G7 ülkelerinin ve Türkiye’nin 2010-2023 yılları arasında Dış Borcun GSYİH’ya oranını üzerinde ihracat, ithalat ve genel hükümet brüt borçların GSYİH içindeki oranlarının etki düzeyi 4 farklı model oluşturularak sunulmuştur. Her üç değişkenin bağımlı değişken olarak ele alındığı Model 1 için yapılan regresyon analizinde İhracatın GSYİH’ya oranının negatif ancak istatistiksel olarak anlamlı olmayan katsayıya sahip olduğu görülmektedir. Bu durum ihracatın tek başına dış borç üzerinde güçlü bir etkisinin olmadığını ya da diğer değişkenlerle birlikte değerlendirildiğinde etkisinin görece zayıfladığını göstermektedir. İthalatın ve genel hükümet borçlarının GSYİH’ya oranının dış borcun GSYİH’ya oranı üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, ithalata dayalı ekonomik yapıların dış borçlanma gereksinimini artırdığını, aynı zamanda maliye politikalarının dış borçlanma dinamiklerini doğrudan etkileyebileceğini ortaya koymaktadır. Model açıklayıcılığını gösteren R^2 değerinin 0,384 olması, modelin dış borcun yaklaşık %38’ini açıklayabildiğini göstermektedir.

Bu model, dış borçlanma düzeylerinin hem kamu borçlanması hem de ithalata dayalı büyüme kalıbı ile yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca ihracatın borç düzeyine etkisinin zayıflığı, dışa açık politikaların borç sürdürülebilirliği açısından beklenen rahatlamayı sağlamamış olabileceğine işaret etmektedir.

Tablo 4. Model1 ve Model 2 Sonuçları

Değişkenler	Model 1 Coef,	Değişkenler	Model 2 Coef,
Sabit	-2,389**	Sabit	-0,513**
$\ln İhracat/GSYİH$	-0,491	$\ln İhracat$	-1,484***
$\ln İthalat/GSYİH$	1,858***	$\ln İthalat$	2,575***
$\ln Genel Hükümet Borçları/GSYH$	0,588***	$\ln Genel Hükümet Borçları/GSYİH$	0,256***
σ_u	0,000	σ_u	0,106
σ_e	0,487	σ_e	0,197
ρ	0,000	ρ	0,223
R^2	0,384	R^2	0,955
Wald X^2	63,07***	Wald X^2 / F	673,96***
Hausman X^2	3,57	Hausman X^2	11,12***

Model 2 kapsamında elde edilen bulgular, dış borcun GSYİH’ya oranını etkileyen temel makroekonomik değişkenlerin yönünü ve büyüklüğünü yüksek açıklayıcılıkla ortaya koymaktadır. Modelde yer alan ihracat, ithalat ve genel hükümet borçlarının GSYİH’ya oranları, dış borç seviyeleri üzerinde anlamlı etkiler üretmektedir. Sabit etkiler yöntemine göre tahmin edilen modeldeki tüm bağımsız değişkenler istatistiksel olarak %1 düzeyinde anlamlı olmuş ve modelin açıklayıcılık düzeyi oldukça yüksek %95,5 oranında gerçekleşmiştir.

İhracatın GSYİH’ya oranı, dış borcun GSYİH’ya oranı üzerinde negatif bir etkiye sahip olduğu tespit

edilmiştir. Bu bulgu, ihracatın dış finansman ihtiyacını azaltıcı yönde bir işlev üstlendiğini göstermekte ve dışa açık büyüme modelleriyle uyumlu bir sonuç olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, ihracat gelirlerinin dış borç yükünü hafifletme potansiyeline sahip olduğunu ortaya koymakta, dolayısıyla ihracatın yapısal olarak desteklenmesinin dış borç sürdürülebilirliğine katkı sağlayabileceği sonucunu doğurmaktadır. Buna karşın, ithalatın dış borç üzerindeki etkisinin pozitif anlamlı ve ihracata kıyasla daha güçlü olduğu görülmüştür. Bu durum ithalat bağımlılığının, döviz talebini artırarak cari açık ve buna bağlı dış borçlanma baskısını tetiklediği sonucunu doğurmaktadır. Bu bulgu, özellikle ara malı ve enerji gibi ithalata bağımlı kalemlerin dış borçlanmadaki rolünü öne çıkarmakta, üretim ve büyüme süreçlerinde yerli üretimin teşvik edilmesi gerekliliğini gündeme getirmektedir. Genel hükümet borçlarının GSYİH'ya oranı da dış borç üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahip olması, kamu borçlanma ihtiyacının bir bölümünün dış kaynaklarla finanse edildiğini göstermekte ve mali disiplin ile dış borç yönetimi arasındaki ilişkiye işaret etmektedir. Ancak bu etkinin büyüklüğü ithalat kadar güçlü olmamakta, bu da dış borcun daha çok dış ticaret yapısındaki dengesizliklerden kaynaklandığını göstermektedir.

Tablo 5. Model 1 ve Model 2 için Hausman testi sonuçları sunulmuştur. Bu tablolarda modellerin regresyon analizlerinden elde edilmekle $b = H_0$ ve H_a altında tutarlı: $B = H_a$ altında tutarsız, H_0 altında etkili olduğu varsayılmıştır. H_0 hipotezi ise katsayılar arasındaki farkın sistematik olmadığını kabul etmektedir. Bu bağlamda Hausman testinin yapılması için $X^2(3) = (b-B)'[(V_b-V_B)^{-1}](b-B)$ formülü kullanılmıştır.

Tablo 5. Model1 ve Model 2 için Hausman testi sonuçları

MODEL 1	(b)	(B)	(b-B)
	Sabit	Rassal	Fark
LnIhracat/GSYİH	-0,99132	-0,49133	-0,5
LnIthalat/GSYİH	2,574146	1,858007	0,716139
LnGenel Hükümet Borçları/GSYH	0,651982	0,587701	0,064281
MODEL 2	(b)	(B)	(b-B)
	Sabit	Rassal	Fark
LnIhracat	-1,48441	-1,38808	-0,09632
LnIthalat	2,574851	2,456475	0,118377
LnGenel Hükümet Borçları/GSYİH	0,255518	0,257881	-0,00236

Hausman testi sonucuna göre rassal etkiler modelinin daha uygun olduğu tespit edilmiştir. Panel veri analizlerinde hata teriminin bireysel (idiosyncratic) bileşeninin standart sapmasını, dolayısıyla her bir gözlemdeki açıklanamayan tesadüfi etkilerin büyüklüğünü ifade eden σ_e değerinin 0,487 olması, modelde, bağımlı değişkenin varyansının belirli bir kısmını açıklayabiliyor olmasına rağmen bireysel gözlemlerde hâlâ önemli sapmalar olduğunu göstermektedir. $\sigma_u = 0$ olması, modelde birim sabit etkisinin, dolayısıyla ülkeler arasında farkın olmasının önemli olmadığını göstermektedir.

Modelin sabit etkiler varsayımı altında tahmin edilmesinin uygunluğu, Hausman testi sonucu ile doğrulanmış; panel hata bileşenleri incelendiğinde birim içi sabit etkilerin varyansın %22,3'ünü ($p = 0.223$) oluşturduğu görülmüştür. Bu durum, modelin hem yatay kesit hem zamansal heterojenliği dikkate alarak tahmin edilmesini gerekli kılmıştır.

Sonuç olarak, elde edilen bulgular, dış borcun sürdürülebilirliğini belirleyen faktörlerin başında dış ticaret yapısının geldiğini göstermektedir. Özellikle ithalata dayalı büyüme kalıpları, dış borçlanmayı tetiklemekte; ihracatın ise borç üzerindeki yükü azaltıcı etkisi öne çıkmaktadır. Kamu maliyesi tarafında ise, iç borçlanma yerine dış kaynak kullanımının sınırlı düzeyde bir etkisi söz konusudur. Bu çerçevede, sürdürülebilir borç politikaları için dış ticaretin yapısal dengelenmesi, ihracat destekli kalkınma stratejileri ve mali disiplinin eşgüdüm içerisinde sürdürülmesi gerekmektedir.

Sonuç ve Öneriler

G-7 ülkeleri ile Türkiye'nin dış borçlarının dış borç rasyoları ve panel veri analizine göre araştırıldığı çalışmada, ülkelerin borçluluk durumu ve dış borçların sürdürülebilirliği Dünya Bankası, IMF ve Maastricht Kriterleri dikkate alınarak belirlenen kriterler çerçevesinde değerlendirilmiştir. Rasyolara göre

değerlendirdiğimizde toplam dış borcun GSYİH'ya oranına göre Türkiye'nin 2017-2022 döneminde ağır borçlu, diğer dönemlerde ise orta düzeyde borçlu olduğu, G-7 ülkelerin tamamının ise ağır borçlu olduğu görülmüştür. Türkiye'nin ağır borçlu olarak görüldüğü dönem Türkiye- ABD arasında vuku bulan Rahip Brunson krizi ve onu takip eden Covid-19 Pandemisi'nin görüldüğü yıllar olup, diğer dönemlerde Türkiye'nin orta düzeyde borçlu olduğu görülmektedir.

Maastricht Kriterlerine göre AB ülkelerinde kamu borçlarının GSYİH'ya oranının %60'ı geçmesi gerektiği belirtilmektedir. Ülkeler bu kriterle değerlendirildiğinde G-7 ülkelerinin tamamının dış borçlarının bu sınırın üzerinde olduğu, Almanya'nın sınıra yakın (%63) olduğu görülmektedir. Türkiye'nin ise sınırın çok altında olduğu (%25) görülmektedir.

Dış borçların ihracata oranına göre G-7 ülkelerin tamamının ağır borçlu, Türkiye'nin ise orta düzeyde borçlu olduğu görülmektedir. Rasyolara göre bir bütün olarak değerlendirdiğimizde, Türkiye'nin orta düzeyde borçlu, G-7 ülkelerinin ise ağır borçlu olduğu, Türkiye'nin dış borçlarının sürdürülebilirliği açısından G-7 ülkelere göre daha iyi konumda olduğu görülmektedir.

Bir diğer gösterge ise ülkelerin dış borç ödeme kapasitesini etkileyen uluslararası rezervlerin dış borçlara oranıdır. Buna göre de Japonya hariç diğer G-7 ülkelerinde uluslararası rezervlerin dış borçlara oranının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Türkiye'de ise bu oran Japonya ile aynı değerlerde olup, diğer ülkelere göre oldukça yüksektir.

Panel veri analizi sonuçlarına göre ise; ihracatın dış borçlar üzerindeki etkisinin güçlü olmadığı, ithalata dayalı ekonomik yapının dış borçlanma gereksinimini artırdığı, ihracatın dış kaynak ihtiyacını azaltıcı etkiye sahip olduğu, ihracatın teşvik edilmesinin dış borçların sürdürülebilirliğine olumlu katkı sağlayacağı, ayrıca ithalat bağımlılığının cari açığı artıracığı ve dış borçlanmayı tetikleyeceği sonucuna varılmıştır.

Dünya Bankası ve IMF'nin belirlediği kriterlere göre orta düzeyde borçlu ülke görünümünde olan Türkiye'nin, her ne kadar G-7 ülkeleri ile karşılaştırıldığında daha iyi pozisyonda olduğu görülse de G-7 ülkelerinin borçlanma maliyetlerinin daha düşük olması ve bu ülkelerin paralarının, özellikle ABD parasının rezerv para olması bu ülkelere avantaj sağlamaktadır.

Araştırmada yer alan ülkelerin, dış borçlanmayı ve dış borçlanmanın en önemli sebeplerinden olan cari açığı azaltıcı politikalar izlemeleri gerekmektedir. Mevcut durumuyla ağır borçlu konumda olan G-7 ülkelerinin dış borçlarını sürdürmeleri ileride sorun teşkil edebilir.

Türkiye'nin ise ihracatı artırıcı, özellikle enerji ve aramalı ithalatını azaltarak büyümenin yollarını araması gerekmektedir. Dış ticaret dengesini sağlamaya çalışarak, cari açığın azaltılması, turizm vb. hizmet gelirlerini artırıcı politikalar izleyerek Türkiye'nin tarihi ve doğal güzelliklerinin tanıtımını iyi yaparak cari açığın kapatılmasına çalışması gerekmektedir. Bir diğer husus ise, alınan kredilerin döviz getirisi yüksek alanlarda verimli bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Türkiye her ne kadar orta düzeyde borçlu ülke olarak görülse de dış borçların GSYİH ve İhracat gelirlerine oranlarının daha da düşürüleceği stratejiler izlemesi gerekmektedir. Dış borçların sürdürülebilirliği konusunda G-7 ülkelere göre iyi konumda olmasına rağmen tedbiri elden bırakmaması gerekmektedir. Öncelikle dış ticaret dengesi sağlanmalı, tasarrufları artırıcı politikalar izlenmeli, kaynaklar etkin bir şekilde kullanılmalıdır. Üretim kapasitesi artırılarak küresel ticaretten daha fazla pay almaya çalışılmalıdır.

Kaynakça

- Akdoğan, A. (2013). *Kamu Maliyesi*, 15. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ataç, E. (1986). *Kamu Maliyesi*, 3. Baskı, Ankara: Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Baltagi, B.H. (2005). *Econometric analysis of panel data*. 3rd Edition. New York: John Wiley.
- Bayraktutan, Y., & Demirtaş, İ. (2011). Gelişmekte Olan Ülkelerde Cari Açığın Belirleyicileri: Panel Veri Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22, 1-28. <https://izlik.org/JA54FA65JD>
- Bozatlı, O., Serin, Ş. C. (2025). Public debt and economic growth in G7 countries: do financial and political institutions matter?, *Applied Economics*, Vol. 57; 1-15.

- CEIC. (2024). <https://www.ceicdata.com/en/indicator/canada/external-debt--of-nominal-gdp>, internet, (02.03.2025).
- CEIC. (2024). <https://www.ceicdata.com/en/indicator/france/external-debt--of-nominal-gdp>, internet, (02.03.2025).
- CEIC. (2024). <https://www.ceicdata.com/en/indicator/germany/external-debt--of-nominal-gdp>, internet, (02.03.2025).
- CEIC. (2024). <https://www.ceicdata.com/en/indicator/italy/external-debt--of-nominal-gdp>, internet, (02.03.2025).
- CEIC. (2024). <https://www.ceicdata.com/en/indicator/japan/external-debt--of-nominal-gdp>, internet, (02.03.2025).
- CEIC. (2024). <https://www.ceicdata.com/en/indicator/turkey/external-debt--of-nominal-gdp>, internet, (02.03.2025).
- CEIC. (2024). <https://www.ceicdata.com/en/indicator/united-kingdom/external-debt--of-nominal-gdp>, internet, (02.03.2025).
- CEIC. (2024). <https://www.ceicdata.com/en/indicator/united-states/external-debt--of-nominal-gdp>, internet, (02.03.2025).
- Chen, S-W. (2011) Are Current Account Deficits Really Sustainable in the G-7 Countries?, *Japan and the World Economy*, 23(3), 190-201.
- Cottarelli, C., Schaechte, A. (2010). *Long-Term Trends in Public Finances in the G-7 Economies*, International Monetary Fund Fiscal Affairs Department, September 2010. https://www.researchgate.net/profile/Andrea-Schaechter/publication/228822015_Long-Term_Trends_in_Public_Finances_in_the_G-7_Economies/links/02e7e5176c65b513e4000000/Long-Term-Trends-in-Public-Finances-in-the-G-7-Economies.pdf?origin=journalDetail&tp=eyJwYWdlIjoiam91cm5hbERldGFpbCJ9, internet (14.08.2025).
- Çukurçayır, S. (2014). Türkiye ekonomisinde dış borçların sürdürülebilirliği: Eşbütünleşme analizi, *Sosyo Ekonomi Dergisi*, 22(22), 9-31.
- Değer, M. K., & Doğanay, M. A. (2017). Yükselen Piyasa Ekonomilerinde Doğrudan Yabancı Yatırımlar ve İhracat İlişkisi: Panel Veri Eşbütünleşme Analizleri (1996-2014). *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 127-145. <https://doi.org/10.18074/ckuiibfd.345332>
- DEİK, (2024). Almanya Bilgi Notu, Haziran 2024, <https://www.deik.org.tr/uploads/almanya-bilgi-notu-haziran-2024-2.pdf>, İnternet, (05.03.2025).
- DEİK. (2023). Japonya Bilgi Notu, Ocak 2023, <https://www.deik.org.tr/uploads/japonya-bilgi-notu-ocak-2023.pdf>, İnternet, (05.03.2025).
- DEİK. (2024a). Fransa Bilgi Notu, Ocak 2024, <https://www.deik.org.tr/uploads/fransa-bilgi-notu-ocak-2024.pdf>, İnternet, (05.03.2025).
- Dornbusch, R., Fischer, S. (1998). *Makroekonomi*, (Çev. S. Ak, M. Fisunoğlu, E. Yıldırım, R. Yıldırım), 1. Basım, İstanbul: Akademi Yayınları.
- Esener, Ç. (2013). *Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Türkiye’de Dış Borçlanmanın Belirleyicilerinin İncelenmesi: 1980–2010*, Ankara: Hermes Matbaacılık.
- Evgin, T. (1996). Dış Borçlarımız, *Hazine Dergisi*, Sayı 4, Ekim 1996, 71-88.
- Evgin, T. (2000). *Dünden Bugüne Dış Borçlarımız*, Ankara: Hazine Müsteşarlığı.
- Gökpınar, S., Kovancılar, B. (2021). G-7 Ülkelerinin Kamu Borç Düzeyinin İncelenmesi, Ş. Karabulut, (Ed.), *Teorik Perspektiften İktisadi ve Finansal Olguların Değerlendirilmesi*, Ankara: Gazi Kitabevi.

- Greene, W.H. (1993). *Econometric analysis*. New York: McMillan.
- Gül, E., & Kamacı, A. (2012). Dış Ticaretin Büyüme Üzerine Etkileri: Bir Panel Veri Analizi. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(3), 81-91. <https://izlik.org/JA53NE29RJ>
- Gümüş, N. (2022). Türkiye'nin Dış Borçlarının Rasyolara Göre Sürdürülebilirliği, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 9(4). 228-245.
- Im, K.S., Pesaran, M.H., Shin, Y. (2003), Testing For Unit Roots In Heterogenous Panels, *Journal of Econometrics* 115, 53-74.
- International Monetary Found (IMF). (2024). World Economic Outlook, October 2024, https://www.imf.org/external/datamapper/GGXWDG_NGDP@WEO/OEMDC/ADVEC/WEO_WORLD/USA/CAN/GBR/DEU/FRA/ITA/TUR/JPN, İnternet, (02.03.2025).
- International Monetary Found (IMF). (2025), https://www.imf.org/external/datamapper/CG_DEBT_GDP@GDD/CHN/FRA/DEU/ITA/JPN/GBR/USA/CAN/PRT/GRC/TUR/CHE/BEL/NLD/DNK/NOR/SWE/AUT/ESP, İnternet, (05.02.2025).
- İlter, Ş. (2024). *Türkiye'de Kamu ve Özel sektör Dış Borçları İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki*. (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- İmren Karaosmanoğlu, E. A., Selamzade, F., & Rahımlı, M. (2025). The Impact of Crises on Azerbaijan European Union Economic Relations A Trade Intensity Index Approach. *Alanya Akademik Bakış*, 9(3), 706–714. <https://dx.doi.org/10.29023/alanyaakademik.1571652>
- İnce, M. (1996). *Devlet Borçlanması*, 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Keskin, A. (2017). Türkiye'de Cari Açık Sorunu ve Açığın Finansman Yapısı: 1989-2015 Dönem Analizi, *Amme İdaresi Dergisi*, 50(3), 89-125.
- Kıran, B. (2012). The Sustainability of Turkish external dept: Evidence from fractionally integrated approach under structural breaks, *Economic Research-Ekonomska Istrazivanja*, 25(1), 18-29.
- Kubar, Y. (2016). Az Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerin Kalkınma Göstergeleri ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Bir Panel Veri Analizi (1995-2010). *Ardahan Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(4), 65-99. <https://izlik.org/JA57FZ84CY>
- Kutlar, A. (2012). *Ekonometriye giriş*. Güncellenmiş 3. Basım, Ankara: Nobel Yayınları.
- Kutlar, A., & Salamov, F. (2018). Azerbaycan Devlet Hastanelerinin Stokastik Sınır Analizi Metodu ile Değerlendirilmesi. *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences*, 4(2), 55–64.
- Kutlar, A., & Selamzade, F. (2021). Kamu Hastanelerinin Etkinliklerinin VZA ve SSA Yöntemleri ile Hesaplanması: Azerbaycan Örneği, Ş. Karabulut (Ed.), *İktisadi, Mali ve Finansal Uygulamaların Ampirik Sonuçları Cilt 1 – İktisat Uygulamaları*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Luca, P De. (2014). Financial Crisis Effects on the Firms' Debt Level: Evidence from G-7 Countries, *International Journal of Business Management and Economic Research (IJBMER)*, 5(6), ss. 91-99.
- Mohan, R., & Mirmirani, S. (2007-2008). An assessment of OECD health care system using panel data analysis. *Southwest Business and Economics Journal*, 16, 21-35.
- Opuş, S. (2002). Dış Borçlanmanın Sınırı ve Türkiye, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı 19, 183-206.
- Pesaran, M. H., Schuermann, T., & Weiner, S. M. (2004). Modeling Regional Interdependencies Using A Global Error-Correcting Macroeconometric Model. *Journal of Business & Economic Statistics*, 22(2), 129-162.
- Pesaran, M.H. (2005), *A Simple Panel Unit Root Test in the Presence of Cross Section Dependence*, Cambridge University DAE Working Paper, number 0346.

- Selamzade, F., Baghirov, A., Ahmedov, A., & Rustamov, T. (2025). Investigating the Effects of Crises and Bilateral Agreements on Moldovas Economic Integration into the European Union Using the Trade Intensity Index Method. *In Traders International Trade Academic Journal*, 8(2), 115–126.
- Seyidoğlu, H. (2009). *Uluslararası İktisat: Teori Politika ve Uygulama*, 17. Baskı, İstanbul: Güzem Can Yayınları.
- Şahin, H. (2020). *Türkiye Ekonomisi*, 18. Baskı, Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.
- T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı. (2022). Maastricht Kriterleri, <https://www.ab.gov.tr/301.html>, internet, (13.03.2025).
- Tehci, A., Ersoy, Y., & Selamzade, F. (2025). Application of Data Envelopment Analysis In Marketing. *Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi*, (15), 23–28. <https://dx.doi.org/10.58627/dpuibf.1632573>
- Terzioğlu, M., & Çay, Y. (2024). İhracat ile İthalat Arasındaki İlişkinin Sektörel Düzeyde Panel Veri Yöntemiyle Analizi. *Marmara Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 46(2), 313-330. <https://doi.org/10.14780/muiibd.1559425>
- TİM. (2022). *İtalya Ülke Bilgi Notu*, Ekonomik Araştırmalar Şubesi, Ağustos 2022, <https://www.sorguntso.org.tr/Portals/269/dosyalar/raporlar/ulke- raporlari/2022%20%C3%9Clke%20Bilgi%20Notlar%C4%B1/%C4%B0talya%20%C3%9Clke%20Bilgi%20Notu%202022.pdf>, İnternet, (05.03.2025).
- TİM. (2024). *ABD Ülke Bilgi Notu*, TİM Ekonomik Araştırmalar Kasım 2024, https://tim.org.tr/files/downloads/Ulke_Bilgi_Notlar%C4%B1/ABD_UlkeBilgiNotu.pdf, İnternet, (05.03.2025).
- TİM. (2024a). *Birleşik Krallık Ülke Bilgi Notu*, TİM Ekonomik Araştırmalar Haziran 2024, https://tim.org.tr/files/downloads/Ulke_Bilgi_Notlar%C4%B1/Birlesik-Krallik-Ulke-Bilgi-Notu.pdf, İnternet, (05.03.2025).
- TİM. (2024b),-. *Kanada Ülke Bilgi Notu*, TİM Ekonomik Araştırmalar Nisan 2024, https://tim.org.tr/files/downloads/Ulke_Bilgi_Notlar%C4%B1/Kanada%20%C3%9Clke%20Bilgi%20Notu.pdf, İnternet, (05.03.2025).
- Trading Economics (2024c). <https://tradingeconomics.com/canada/external-debt>, İnternet, (12.03.2025).
- Trading Economics. (2024). <https://tr.tradingeconomics.com/germany/external-debt#:~:text=d%C3%BC%C5%9F%C3%BCk%20seviyesine%20gerilemi%C5%9Ftir.-,Almanya'daki%20D%C4%B1%C5%9F%20Bor%C3%A7%20201999'dan%202024'e,ile%20rekor%20d%C3%BC%C5%9F%C3%BCk%20seviyesine%20gerilemi%C5%9Ftir>. İnternet, (12.03.2025).
- Trading Economics. (2024a). <https://tradingeconomics.com/canada/external-debt>, İnternet, (12.03.2025).
- Trading Economics. (2024b). <https://tradingeconomics.com/france/external-debt>, İnternet, (12.03.2025).
- Trading Economics. (2024d). <https://tradingeconomics.com/italy/external-debt>, İnternet, (12.03.2025).
- Tuzcuoğlu, F., Selamzade, F., Baghirov, A., & Gasimova, Y. (2023). Azerbaycan ve Kırgızistan ticaret ilişkilerinin ihracat ve ithalat yoğunlaşma indeksi bağlamında değerlendirilmesi (2010-2019). *Türk Dünyası Jeopolitiği*, 211-232.
- TÜİK. (2023). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2023-49688>. İnternet (05.02.2025).
- TÜİK. (2024). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dis-Ticaret-Istatistikleri-Mart-2024-53535>, İnternet, (02.03.2025).
- US Department of State. (1997). <https://1997->

- [2001.state.gov/issues/economic/summit/fs_summit_history.html#:~:text=G7%2FSummit%20of%20The%20Eight%3A%20History%20and%20Purpose&text=The%20Eight%20summit%20process%20traces,library%20of%20the%20White%20House.](https://www.2001.state.gov/issues/economic/summit/fs_summit_history.html#:~:text=G7%2FSummit%20of%20The%20Eight%3A%20History%20and%20Purpose&text=The%20Eight%20summit%20process%20traces,library%20of%20the%20White%20House.), internet, (20.06.2025).
- Uslu, H. (2019). Türkiye’de Dış Borçların Sürdürülebilirliği: Yapısal Kırımlı Bir Analiz, *Sakarya İktisat Dergisi*, 8(4), 351-374.
- World Bank Group. (2023). <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD> internet, (05.02.2025).
- World Bank Group. (2024). <https://databank.worldbank.org/data/embed-int/Table-1-SDDS-new/id/4f2f0c86>, internet, (04.02.2025).
- World Bank Group. (2024a). <https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?locations=CA-FR-DE-IT-JP-GB-US-TR>, İnternet, (02.03.2025).
- World Bank Group. (2025), <https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?locations=CA-FR-DE-IT-JP-TR-GB-US>, internet, (03.06.2025).
- World Bank Group. (2025a), <https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?locations=CA-FR-DE-IT-JP-GB-US-TR>, internet, (03.06.2025).
- World Bank Group. (2025b), <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?view=chart&locations=CA-FR-DE-IT-JP-GB-US-TR>.
- World Bank Group. (2025c), <https://databank.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD/1ff4a498/Popular-Indicators>,
- World Bank Group. (2025d), <https://data.worldbank.org/indicator/FI.RES.TOTL.CD?locations=TR-IT-JP-FR-CA-DE-GB-US>, internet, (28.06.2025).
- Yandık, F. M. (2023). *Adaptif Piyasalar Hipotezi: G-7 Ülkeleri ve Yeni Sanayileşen Ülkeler Üzerine Bir Uygulama*. (Doktora Tezi). T.C. Hiti Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çorum.
- Yapar Saçık, S., Alagöz, M. (2010). Türkiye’de Cari İşlemler Sorunu ve Borçlanma İle İlişkisi, *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 2(2), 113-120.
- Yaşar, E. (2021). İhracat Çeşitlendirmesinin Belirleyicileri: Seçilmiş Ülkeler İçin Dinamik Panel Veri Analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(4), 1039-1054. <https://doi.org/10.18506/anemon.895060>
- Yeşilyurt, Ö., & Selamzade, F. (2020). Measuring CIS Health Systems Using the Stochastic Frontier Analysis SFA. *Economy of Region*, (1), 59–68.
- Yılancı, V., Özcan, B. (2008). External Debt Sustainability of Turkey: A Nonlinear Approach, *International Research Journal of Finance and Economics*, Issue 20, 91-98
- Yıldırım, K., Karaman, D., Taşdemir, M. (2010). *Makroekonomi*, 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Research Article

**G-7 Ülkeleri ve Türkiye'nin Dış Borçlarının Sürdürlebilirliğinin
Değerlendirilmesi**

*Assessment of The Sustainability of the External Debt of the G-7 Countries and
Türkiye*

Niyazi GÜMÜŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Milli Savunma Üniversitesi

Kara Harp Okulu Dekanlığı

gumusniyazi@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3928-6937>

Extended Abstract

Assessment of The Sustainability of the External Debt of the G-7 Countries and Türkiye

Literature Review

Some studies have been analysed comparing the external debts of the G-7 countries and Türkiye. Some studies have examined the sustainability of Türkiye's external debt, while others have examined the sustainability of external debt in G-7 countries. Research findings reveal differing conclusions regarding Türkiye's indebtedness and the sustainability of its external debt. For G-7 countries, however, it has been emphasised that these nations carry a heavy debt burden, that they must take necessary measures by implementing appropriate regulations concerning external debt, that they are among the world's most indebted countries, and that they must find solutions to their current account deficit problems.

Research purpose and importance

The purpose of the study is to examine and compare the external debts of Türkiye, which is in the Upper Middle group of Developing Countries and in an effort to move up to the developed countries classification, and the G-7 countries using external debt ratios and Panel Data Analysis methods. Furthermore, it is to investigate the indebtedness situation of the aforementioned countries and the sustainability of external debt, and to make recommendations. In addition, to compare Türkiye's external debt situation with that of the G-7 countries and to obtain information about Türkiye's debt situation and the sustainability of its external debt.

This study is considered important in terms of testing the indebtedness status of countries and the sustainability of external debt according to the international criteria determined by the World Bank (WB) and the International Monetary Fund (IMF). Because the sustainability of the external debt of countries is an important issue. If a country's external debt stock is on an increasing trend and its current account is in deficit, it is scientifically considered highly probable that problems will arise in sustaining the external debt. Therefore, the study is significant because the external debt stocks of the countries under investigation are trending on the increase and the majority of these countries have current account deficits. In addition, there may be a possibility that the creditor country or financial institutions may affect the debtor country's economy in some way, either directly or indirectly. This study is believed to be an important topic, as no existing research has been found comparing Türkiye with G-7 countries in terms of the sustainability of external debt.

Contribution of the article to the literature

The sustainability of external debt is important not only for developing countries but also for developed countries. The same situation applies to Türkiye, which is among the developing countries. It may be considered more appropriate to compare Türkiye's debt situation with that of countries in a similar position. This study analyses Türkiye's external debt situation in comparison with the G-7 countries, which comprise the world's largest economies, and may also be considered as an assessment of Türkiye according to upper-tier criteria. Comparing Türkiye's external debt situation with that of the G-7 countries, as it has been struggling to join the group of developed countries and the European Union, is thought to contribute to the literature in terms of giving us an idea of the extent to which Türkiye can adapt to this group and whether it will impose an economic burden or not.

This research article is considered to contribute to the literature by assessing the indebtedness status of the G-7 countries and Turkey using external debt ratios within the criteria determined by the IMF and the World Bank, and by interpreting the ratios through Panel Data Analysis to reach a conclusion. In addition, it is estimated that the study will contribute to the literature by interpreting Türkiye's external debt in comparison with G-7 countries using the specified methods. It is believed that this study is significant due to the investigation of countries' debt ratios and panel data analysis methods.

Desing and method

In this study, the external debts of the G-7 countries and Türkiye were investigated according to certain ratios in order to determine the indebtedness of the countries and to examine the sustainability of the debts. Subsequently, external debt ratios were assessed using the Panel Data Analysis Method, and countries were compared in terms of their indebtedness and the sustainability of their external debt.

Findings and discussion

The study, which examines the external debt of the G-7 countries and Türkiye for the period 2010-2023, shows that all countries have seen an increase in their external debt.

According to the external debt criteria established by the World Bank and the IMF, in terms of the ratio of external debt to GDP, the ratio has remained stable in the United States, Germany, Italy and Türkiye in recent years, while it has increased in Canada, France and Japan and shown a decline in the United Kingdom. According to this ratio, Türkiye is generally moderately indebted, while G-7 countries are heavily indebted. According to the Maastricht Criteria, the ratio of public external debt to GDP must not exceed 60% for EU member states. This ratio was observed to be below the values determined in Türkiye (25%), at the limit in Germany (62.7%), and high in other countries.

According to the ratio of total external debt to exports, Türkiye is moderately indebted (below 275%), while the G-7 countries are heavily indebted (between 397-1838%).

One of the reasons for the increase in external debt is the current account deficit. Accordingly, it can be seen that Germany and Italy have a current account surplus, Japan is in balance, and other countries have a current account deficit.

When we look at the ratio of Central Bank reserves to external debt in different countries, we have seen that the ratio is 28 per cent in Türkiye and Japan, and between 2 and 9 per cent in other G-7 countries. It is thought that this situation could pose a problem for countries where the rate is low.

According to the results of Panel Data Analysis, it has been observed that growth dependent on imports contributes to an increase in external debt, positive developments in exports contribute to a reduction in the external debt burden, and supporting and increasing exports will contribute to the sustainability of external debt. In General, when a comparison is made, it is seen that Türkiye is in a much better position than the G-7 countries in terms of external debt. It is seen that the G-7 countries are heavily indebted, while Türkiye is in a moderately indebted position. In addition, it is seen that Türkiye is in a better position than the G-7 countries in terms of the ratio of central bank reserves, which are the first source countries turn to in possible crises, to external debt.

In light of these findings, policymakers in G-7 countries need to develop policies for the sustainability and reduction of external debt. Although Türkiye is a moderately indebted country and is in a much

better position than the G-7 countries, it does not have a developed economy and has an economic structure that is easily affected by cyclical fluctuations. Therefore, it needs to take measures to stabilise its current account balance, and the credits it takes out must be used efficiently in areas that will bring foreign currency into the country. We must not become complacent by saying that we are in a very good position compared to the G-7 countries; we must not let our guard down when it comes to managing external debt.